20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2007 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 213 (3865)

Ազգ
Azg

AXA-ն առաջին միլիոնը հասկացրեց Մեծ եղեռնի զոհերի ժառանգներին

Ֆրանսիական AXA ապահովագրական ընկերությունը Հայոց ցեղասպանության զոհերի ժառանգներին վճարելիք 17,5 մլն դոլարի առաջին 1 միլիոնը երեկ փոխանցել է ֆրանսահայոց երեք ընկերակցություններին, հաղորդում է Ֆրանսպրես գործակալությունը:

Տվյալ գործով զբաղվող ամերիկացի փաստաբաններ Բրայան Կաբատեկը եւ Վարդգես Եղիայանը երեկ ժամը պաշտոնապես «հիասքափություն» են արտահայտել, որ չեն կարողացել համանման ձեւով գործը կարգավորել գերմանական Դոյչե բանկի եւ Դրեզդներ բանկի հետ, որոնց դեմ նույնպես իրենց դասական հայցեր էին հարուցել Կալիֆոռնիայում:

Երկու փաստաբանները Հայկական ընդհանուր բարեգործական միությանը եւ Կապույտ խաչին հանձնել են 400 հազարական դոլարի, Ֆրանսիայի հայկական հիմնադրամին՝ 200 հազար դոլարի չեկեր:

17,5 միլիոնանոց փոխհատուցման սկզբունքը պաշտոնապես ձեւակերպվել էր 2005-ի հոկտեմբերին AXA-ի եւ հավաքական հայց ներկայացրած զոհերի ժառանգների միջեւ:

Պ. Բ.

Թղթի վերամշակման արտադրություն Հայաստանում

«Գրանդ հոլդինգի» նոր նախաձեռնությունը

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

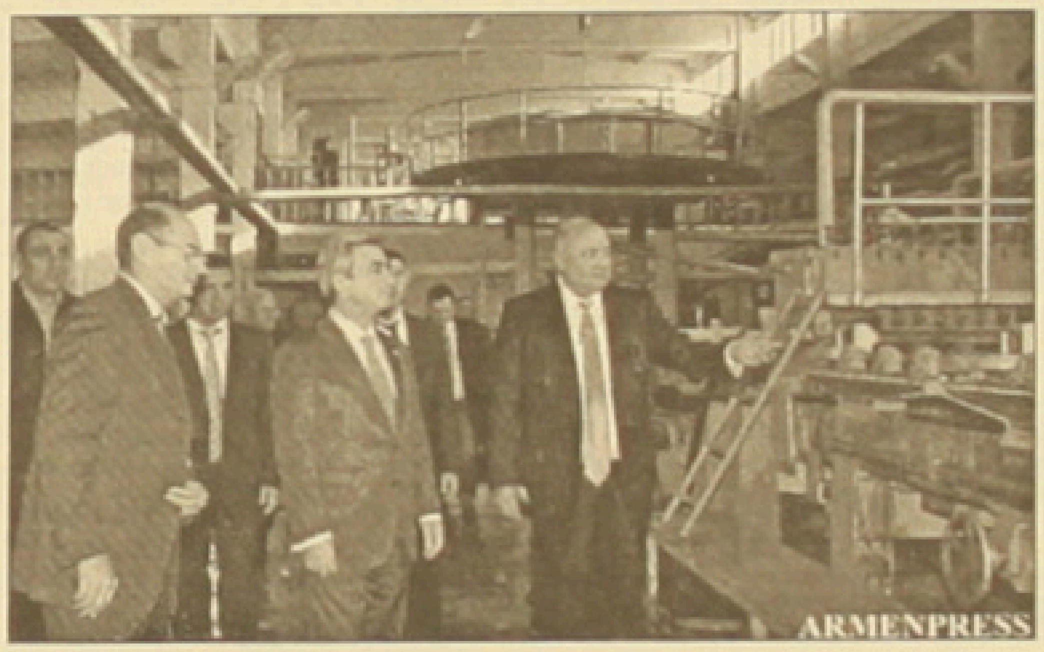
ARMENPRESS

«Գրանդ հոլդինգի» հերթական բիզնես գաղափարը, որը երեկ կյանքի կոչվեց, թղթի արտադրության կազմակերպումն էր: Արտադրության բացման արարողությանը հրավիրված էին երկրի վարչապետ Սերժ Սարգսյանը, նախարարներ, պատգամավորներ, գործարարներ, լրատվամիջոցների ներկայացուցիչներ:

Նոր արտադրության ստեղծման նպատակով 3 մլն դոլարի ներդրում է կատարվել եւ ձեռք բերվել թղթի արտադրության Չինաստանում արտադրված հոսքագիծ: Այն հնարավորություն ունի աշխատելու երկրորդային հումքով, այսինքն՝ թղթի թափոնով, եւ ցելյուլոզայով: Արտադրությունը ավտոմատացված է, զերծ վնասակար թափոններից եւ համապատասխանում է բնապահպանական չափանիշներին: Արտադրության տարածքը 7100 քմ է: Ձեռնարկությունում կգործեն 200 աշխատատեղեր:

Վարչապետ Սերժ Սարգսյանը նշեց, որ նոր արտադրության գործարկումը միշտ էլ լավ իրադարձություն է, բայց այս ձեռնարկությունն ունի յուրահատկություն: Այն աշխատում է երկրորդային հումքով եւ նաեւ բնապահպանական նշանակություն ունի: Մասնավորապես, վարչապետը հայտնեց, որ ինքը Երեւանի քաղաքապետի եւ քաղաքապետների հետ խորհրդակցություն է անցկացրել, որտեղ քննարկվել է աղբահանման ցավոտ հարցը: Ըստ Սերժ Սարգսյանի, գործարանը հնարավորություն կտա թուղթը վերածելու արտադրանքի, նպաստելով Երեւանի մաքրությանը:

Տես էջ 2

«Երեւի երեք տարին բավարար է Ղարաբաղը հանձնելու համար»

Այս կարծիքը հայտնեց երեկ վարչապետ Սերժ Սարգսյանը, պատասխանելով վերջին հանրահավաքի ընթացքում նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի ելույթին արձագանքելու լրագրողների հարցերից մեկին: Վարչապետը չափազանց տարօրինակ համարեց առաջին նախագահի հնչեցրած մտքերը, ասելով, որ «տերմախոսությամբ հնարավոր չէ թող փչել մարդկանց աչքերին»: «Եթե որեւէ մեկն ասում է, որ այսօր ավելի վատ ենք ապրում, քան 10 տարի առաջ, դա իմ խնդիրը չէ, դա այդ մարդու խնդիրն է, որովհետեւ նա գործ ունի բոլորի հետ: Բոլորի աչքերը հո չե՞ն կարող փակել», ավելացրեց Սերժ Սարգսյանը:

Ա. Մ.

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հանդիպել է Պիտեր Սեմնեբիի հետ

Երեկ Հայաստանի առաջին նախագահը հանդիպել է Հարավային Կովկասում Եվրոմիության հատուկ ներկայացուցիչ Պիտեր Սեմնեբիի հետ: Մեկուկես ժամ տեւած զրույցի ընթացքում քննարկվել են Հայաստանի ներքաղաքական իրավիճակին եւ առաջիկա նախագահական ընտրություններին վերաբերող հարցեր: Եվրոմիության հատուկ ներկայացուցչին են հանձնվել նաեւ Հայաստանի քաղաքացիների իրավունքների խախտման եւ ոստիկանության բռնարարքների մասին «Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի առաջադրման քաղաքացիական նախաձեռնության գրասենյակի» կազմած տեղեկանքների առաջին երեք թողարկումները:

ՀՅԴ-ի թեկնածուն հայտնի կլինի նոյեմբերի 30-ին

Նոյեմբերի 30-ին նախատեսված Դաշնակցության գերագույն ժողովի ժամանակ կընտրվի այդ կուսակցության թեկնածուն, որը կպայքարի նախագահական աթոռի համար: Հիշեցնենք, որ սեպտեմբերին Արցախում տեղի ունեցած հավաքի ժամանակ առաջադրվել էին 2 թեկնածու՝ Վահան Հովհաննիսյանը եւ Արմեն Ռուստամյանը: Նոյեմբերի վերջին նախատեսված հավաքի ժամանակ կընտրվի այն թեկնածուն, որը վայելում է կուսակցականների եւ համախոհների մեծ մասի աջակցությունը:

Երք ի պաշտպանություն Սեֆիլյանի եւ Մալխասյանի

Երեկ՝ նոյեմբերի 19-ին Ժիրայր Սեֆիլյանի եւ Վարդան Մալխասյանի զորակցության կոմիտեի նախաձեռնությամբ կազմակերպվել էր բողոքի երք դեպի կառավարության եւ արդարադատության նախարարությունների շենքեր: Երքի մասնակիցները վարչապետից եւ արդարադատության նախարարից պահանջում էին դադարեցնել Շուշիի առանձնակի գումարտակի նախկին հրամանատար Ժիրայր Սեֆիլյանի եւ նրա ընկերների դեմ իրականացվող հանցագործությունը, մասնավորապես, քրեակատարողական հիմնարկներում անտեղի նկատողություններ տալով պայմանական վաղաժամկետ ազատման հնարավորությունից նրանց անօրինաբար զրկելու պրակտիկան, եւ անհապաղ ազատ արձակել երեքին էլ: Ցուցարարները վարչապետին եւ արդարադատության նախարարին են հանձնել բողոքի գրություն:

Քաղաքական գովազդի գները

2008-ի նախագահական ընտրությունների քարոզչության ընթացքում հեռուստաընկերությունները վճարովի եթերաժամերի համար սահմանել են հետեւյալ գները: «Երկիր մեդիայի» եւ «Արի» եթերում քաղաքական գովազդի 1 րոպեն կարժենա 100 հազար դրամ, «Հ2»-ում եւ «Կենտրոնում»՝ 108 հազար դրամ, «ԱԼՄ»-ում եւ «Շանթում»՝ 120 հազար դրամ, ամենաբարձր գինը սահմանել է «Արմենիան»՝ 130 հազար դրամ: Ամենացածր գինը՝ 80 հազար դրամ, սահմանել է Հանրային հեռուստատեսությունը: Իսկ հայկական երկու հեռուստաընկերություններ՝ «TV-5»-ը եւ «Արմենակոբը» ընդհանրապես հրաժարվել են քաղաքական գովազդ տեղադրել իրենց եթերում:

Խցանումներ Իլյիչովսկ-Փոթի գծում

Արդեն մի քանի օր Ուկրաինայի Իլյիչովսկ քաղաքում կուտակվել են հայկական բեռնատարներ եւ մոտ 70 ավտոմեքենա: Հաղորդվում է, որ կուտակումները սկսվել են դեռ 4 շաբաթ առաջ: Ներկայումս լաստանավերը տեղափոխում են միայն երկաթուղային վագոնները: Ըստ տրանսպորտի եւ կապի նախարարության, առայժմ առաջնահերթ է վագոնների տեղափոխումը, որից հետո միայն կզբաղվեն բեռնատարների եւ մեքենաների տեղափոխմամբ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հայաստանի մշակույթի օրեր Չինաստանում

Չինաստանի Ժողովրդական Հանրապետության նախագահ Հու Ձինթաոն իր հավատարմագրերն է հանձնել նորանշանակ դեսպան Վահագն Մովսիսյանը: ՉԺՀ նախագահը ողջունել է դեսպանին՝ խոստանալով նրան ամենայն աջակցություն առաքելությունն իրականացնելու հարցում: Կողմերը քննարկել են նաեւ մոտ ապագայում Չինաստանում Հայաստանի մշակույթի օրերի անցկացման ու Հայաստանում Կոնֆուցիուսի ինստիտուտի բացման աշխատանքները:

«Մովսես Խորենացի» մեդալը հայտնի գրողին

ԱՄՆ-ում Հայաստանի դեսպանատանը տեղի է ունեցել ամերիկահայ հանրահայտ գրող-հրապարակախոս, ցեղասպանագետ, Քոլգեյթ համալսարանի պրոֆեսոր Փիթեր Բալաքյանին ՀՀ նախագահի շնորհած «Մովսես Խորենացի» մեդալի հանձնման արարողությունը:

ԱՄՆ-ում Հայաստանի դեսպան Թաթուլ Մարգարյանը բարձր է գնահատել Բալաքյանի ստեղծագործությունները գրական ասպարեզում, նրան բնութագրել որպես հայկական հարցերում, այդ թվում՝ Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործում, հասարակական ակտիվ դիրքորոշում զբաղեցնող ամերիկահայ մտավորականի:

Թուրքալեզու դեսությունններն ընդդեմ Հայոց ցեղասպանության

Բաքվում ավարտված Թուրքալեզու երկրների բարեկամության, եղբայրության եւ համագործակցության 11-րդ համագումարը ընդունել է հայտարարություն, որով համաշխարհային հանրությանը կոչ է արել չընդունել Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ որոշումներ: Ըստ նրանց, նմանատիպ որոշումները «նպաստում են ատելության տարածմանը, բացասաբար են անդրադառնում տարածաշրջանում կայունության եւ խաղաղության վրա եւ անդունդ են առաջացնում երկու ժողովուրդների միջեւ»:

Հայաստանում ինտերնետը աշխատում է խափանումներով

«Արմենտելից» հաղորդել են, որ երեկ ինտերնետում առկա խափանումների պատճառը Վրաստանի տարածքում մալուխի վնասվածքներն են: Ներկայումս Վրաստանում կատարվում է մալուխի վերականգնման աշխատանքներ: Հաղորդվում է, որ խափանումից երեք ժամ անց ինտերնետի աշխատանքը վերականգնվել է: Նշենք, որ ինտերնետ կապը ապահովվում է Վրաստանի տարածքով եւ Սեւ ծովի ընդերքով անցնող միակ մալուխի միջոցով:

Գ. Ծառուկյան. «Սովորելու ձգտում ունեցող բոլոր պատանիներն ու աղջիկները պետք է ունենան դրա հնարավորությունը»

ԲՀԿ-ն նշեց ուսանողության միջազգային օրը

Նոյեմբերի 17-ին՝ ուսանողության միջազգային օրը, «Մոսկվա» կինոթատրոնի դահլիճը լեփ-լեցուն էր. «Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցությունը նշում էր ուսանողության միջազգային օրը, որին մասնակցում էին ԲՀԿ երիտասարդության եւ սպորտի հարցերի հանձնաժողովի անդամներ, կուսակցության խորհրդի անդամներ, տարբեր բուհերում սովորող ուսանողներ, կառավարության ներկայացուցիչներ, ինչպես նաեւ ուսանողներ, ովքեր կարողացել են իրենց ուսումը շարունակել «Գագիկ Ծառուկյան» հիմնադրամի շնորհիվ:

Միջոցառման սկզբում ԲՀԿ խորհրդարանական խմբակցության քարտուղար Արամ Սաֆարյանը ներկայացրեց կուսակցության առաջնորդ Գագիկ Ծառուկյանի ուղերձը, որում կուսակցության ղեկավարը ոչ միայն կարեւորել էր ուսանողության եւ երիտասարդության ուսում ստանալու իրավունքն, այլեւ հատուկ ընդգծել իրենց կուսակցության պատրաստակամությունը՝ ուսանողությանը շարունակաբար աջակցելու գործում:

«Բոլորդ էլ գիտեք, որ մեր կուսակցության ծրագիրը շատ խոր եւ մանրամասն անդրադարձել է երիտասարդության խնդիրներին եւ ձեւակերպել մոտակա տարիների անելիքը: «Բարգավաճ Հայաստանի» ծրագրում մենք հայտարարել ենք գիտելիքի վրա հիմնված տնտեսություն եւ հանրային կառավարում ունենալու անհրաժեշտության մասին», ուսանողությանն ուղղված ուղերձում նշել էր Գագիկ Ծառուկյանը՝ միաժամանակ համոզմունք հայտնելով, որ «անցել են այն ժամանակները, երբ հզոր տնտեսություն կարելի էր կառուցել բահերով եւ մուրճերով: Այսօր աշխարհն առաջ է գնում գիտության վերջին նվաճումների վրա հիմնված տեխնոլոգիաների շնորհիվ: Մենք ուզում ենք, որ Հայաստանը հետ չմնա իր զարգացման մեջ»:

Տես էջ 3

Ընթացիկ

Կենտրոնի որոշ գործառույթներ կտեղափոխվեն Մալաթիա-Սեբաստիա

Կառուցապատման խոշոր նախագծեր «Մարս» գործարանին եւ Տիչինայի փողոցին հարող տարածներում

Մայրաքաղաքում մի շարք նոր նախագծերի մասին հայտնեց երեկ տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսի ժամանակ Երեւանի գլխավոր ճարտարապետ **Սամվել Դանիելյանը**: Մասնավորապես Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի երկու խոշոր տարածքներում՝ «Մարս» գործարանի մոտ եւ Տիչինայի փողոցին հարող հատվածներում կիրականացվեն քաղաքաշինական նոր ծրագրեր: «Մարս» գործարանի մոտ գտնվող 250 հա տարածքում կկառուցվեն հասարակական նշանակության շենքեր, կանաչապատ մեծ տարածքներով: Այստեղ նախատեսվում է ստեղծել նաեւ տեխնոպարկեր: Գլխավոր ճարտարապետի հավաստմամբ, վերոնշյալ տարածքների կառուցապատման նպատակը Կենտրոնի որոշ գործառույթներ քաղաքի այլ հատվածներ տեղափոխելն է:

Սամվել Դանիելյանը կարեւորեց Կենտրոնից հետո եւս 4 համայնքների՝ Աջափնյակի, Արաբկիրի, Դավիթաշենի եւ Նոր-Մարաշի զարգացման նախագծերի մշակումը: Բացի այդ, հստակեցվել են Երեւանի հարակից գոտու սահմանները: Երեւանում արտադրական տարածքների օգտագործման վերաբերյալ ուսումնասիրություններ են անցկացվում:

Ինչպես հայտնեց գլխավոր ճարտարապետը, արդյունաբերական ձեռնարկությունների ներկայացուցիչների հետ ճշտվելու են արտադրական տարածքների հետագա օգտագործման հեռանկարները եւ այն տարածքները, որոնք օգտագործման ենթակա չեն, պետք է կառուցապատման համար նախատեսվեն:

Նոր կանաչ տարածքների ստեղծման մասին Սամվել Դանիելյանը հայտնեց, որ գույքագրվել է շուրջ 1400 հա կանաչապատ տարածք, որից 700 հա-ի վրա առանց մեծ ներդրումների կարելի է սկսել կանաչապատումը, իսկ մնացած 700 հա-ի վրա այդ աշխատանքները սկսելու համար որոշակի ներդրումներ են անհրաժեշտ: Մեկ այլ ուսումնասիրություն էլ անցկացվել է ճշտելու համար կանաչապատ տարածքներում հողի՝ ծանր մետաղով աղտոտվածության վիճակը: Հետագայում պետք է ճշտվեն այն ծառերի եւ թփերի տեսակները, որոնք առավել լավ են մաքրում օդն ու հողն աղտոտումից: Տեղեկացվեց նաեւ, որ ավարտվել է Երեւանի կենդանաբանական այգու նորոգման նախագծի մշակումը եւ եկող տարվանից կսկսի իրականացվել:

Ինչ վերաբերում է կառուցապատման ծրագրերին, ապա Հյուսիսային պողոտայի շարք մտնելուց հետո դրանք շարունակվում են Գլխավոր պողոտայում: Իրացման եւ շինարարական աշխատանքներ են ընթանում նաեւ իրացման գոտիներ հայտարարված այլ տարածքներում:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Այս տարի տնկվել է 90.000 ծառ

Ասում է քաղաքապետը

Ուսանողների միջազգային օրվա առիթով Նոր Նորք համայնքում կազմակերպված ծառատունկին մասնակցում էին համայնքի բնակչությունը՝ թաղապետ Դավիթ Պետրոսյանի գլխավորությամբ, «Միասնության ծառատունկի» կազմակերպիչ, «Նիգ-Ապարան» հայրենակցական միությունը՝ պատվո նախագահ Աղվան Հովսեփյանի գլխավորությամբ, Երեւանի քաղաքապետ Երվանդ Զախարյանը, պատգամավորներ, հասարակական կազմակերպություններ: Երեւանի քաղաքապետ **Երվանդ Զախարյանից** տեղեկացանք, որ «այս տարի Երեւանում տնկվել է 90.000 ծառ, իսկ անցած 4 տարիներին՝ մոտ 400.000 ծառ, որից 70 տոկոսը ապահովել է կպչողականությունը»:

Ծառատունկը սկսվեց Սուրբ Սարգիս եկեղեցու հարեւանությամբ տեղադրված 2006-ին Երեւան-Սոչի ավիավթարից զոհվածների հիշատակին կանգնեցրած հուշարձանի տարածքից: Ի դեպ, քաղաքապետարանի անցկացրած մրցույթով հաղթող են ճանաչվել քանդակագործ Մկրտչյան եղբայրները: Սպիտակ քարից հուշարձանին հարող 3 հեկտար տարածքում տնկվեցին սպիտակ ծաղկող 3000 թուփ, ի հիշատակ անմեղ զոհերի: Իսկ 9-րդ զանգվածում, քարքարոտ ու լքված 3000 քմ տարածքում հիմնադրվեց «Կանաչ պուրակ», որտեղ էլ տնկվեցին երկարակյաց ծառեր՝ թխկի, լորենի, հացենի: Առաջին զանգվածում, Նանսենի անվան այգում եւս կտնկվի 1000 կեչի:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Թղթի վերամշակման արտադրություն Հայաստանում

1-ին էջից

«Գրանդ հոլդինգի» ներկայացուցիչներից տեղեկացանք նաեւ, որ նախատեսվում է թղթի թափոնների ընդունման կետեր բացել Երեւանի բոլոր համայնքներում եւ Հայաստանի մարզերում: Կսահմանվեն թղթի թափոնի ընդունման գներ, մարդիկ շահագրգռված կլինեն շրջապատն աղտոտելու փոխարեն հավելյալ գումար ստանալ: Մեզ նաեւ հայտնեցին, որ ներկայումս ընկերությունը բանակցում է չինական կողմի հետ անձեռոցիկի եւ զուգարանի թղթի արտադրության հոսքագիծ ձեռք բերելու համար:

Բացի թղթի արտադրության ձեռնարկության բացումից, երեկ «Գրանդ հոլդինգում» միաժամանակ նշում էին նաեւ «Ար» եւ «Հայրենիք» հեռուստաընկերությունների շենքի նորոգման եւ նորագույն սարքավորումներով հագեցման ավարտը: Այդ առնչությամբ ընկերության հիմնադիր Կարեն Վարդանյանն ասաց, որ վերոնշյալ հեռուստաընկերությունները ներկայումս հագեցած են լավագույն սարքավորումներով եւ 1 տարվա ընթացքում նրանց սեփական հաղորդումների քանակն ավելացել է 50 տոկոսով: «Հայրենիքի» վերաբերյալ էլ տեղեկացվեց, որ շարունակելու է մնալ մանկական բարեգործական հեռուստալիք:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Իր նորածիններին վաճառելը դարձել էր մասնագիտություն

«Ազգը» շաբաթներ առաջ անդրադարձել էր Իջեւանում ժամանակավորապես բնակվող Ժ. Խեմչյանի անմարդկային արարքին՝ նորածին տղա երեխային 200 ԱՄՆ դոլարով վաճառելու փաստին: ՀՀ գլխավոր դատախազության քննչական վարչության վարույթում ավարտվել է նորածին տղաների առք ու վաճառքի դեպքի առթիվ հարուցված քրեական գործի նախաքննությունը: Պարզվել է, որ Ժ. Խեմչյանը իր երեք անչափահասներին ինքնահոսի թողած, զբաղվել է մարմնավաճառությամբ ու արտամուսնական կապերից հղիանալով ծննդաբերել է Իջեւանի իր ժամանակավոր բնակարանում եւ 800 ԱՄՆ դոլարով երեխային վաճառել է Մ. Փաշինյանին: Այդ մասին տեղյակ է եղել ՀՀ ոստիկանության Տավուշի մարզի Իջեւանի բաժնի անչափահասների գործերով ավագ տեսուչ Ա. Կիրակոսյանը եւ, անձնական շահագրգռվածությունից ելնելով, թաքցրել է ու համապատասխան միջոցներ չի ձեռնարկել: Բացի այդ, Ժ. Խեմչյանը տղա երեխա ծննդաբերել է նաեւ 2006-ի նոյեմբերի 12-ին, որին, նախնական համաձայնության գալով Ռ. Սարգսյանի հետ, Հ. Ենգիբարյանի միջոցով 700 ԱՄՆ դոլարով վաճառել է Ա. Համբարձումյանին:

Ժ. Խեմչյանին մեղադրանք է առաջադրվել 168-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 2-րդ եւ 3-րդ կետերով, Ռ. Սարգսյանին, Մ. Փաշինյանին, Հ. Ենգիբարյանին, Ա. Համբարձումյանին եւ Ա. Կիրակոսյանին առաջադրվել է մեղադրանք տարբեր հոդվածների հատկանիշներով: Քրեական գործն ուղարկվել է Տավուշի մարզի առաջին ատյանի դատարան:

Մ. Մ.

ԼԵԶՎԱԿԱՆ

«Ցանկացած» բառի եւ այլ բառերի ու բառակապակցությունների անցանկալի գործածության մասին

Աշխարհասփյուռ հայության մեջ չնչին տոկոս են կազմում նրանք, ովքեր գիտեն, որ Մեծի տանն Կիլիկիո Արամ Ա կաթողիկոսը եւ ՀՀ ԿԳՆ Լեզվի պետական տեսչությունը իրարից անկախ ու իրարից անտեղյակ (կեցցե ՀՀ-սփյուռք անգո «համագործակցությունը») 2007 թվականը հռչակել են «հայ լեզվի տարի»:

Մի կողմ թողնելով մեր ոսկեղենիկի ամենվայրկյանական հոշոտումները թե՛ սփյուռքում եւ թե՛ հայոց հայրենիքից քիչ-շատ հայկական մնացած այս տարածքում, անդրադառնանք ժառանգություն մնացած ռուսաբանություններին՝ ՀՀ-ում գործածվող հայերենում (վերջինս հասկանալ առանց չակերտների եւ չակերտներով), որոնք համաճարակի վերածվելուց հետո թափանցել են արդեն արեւմտահայերենի մեջ եւ այնտեղ էլ ավերներ են գործում: Այս հիվանդության տարածման եւ համաճարակի վերածման մեջ մեծ մեղք ունեն ՀՀ լրատվամիջոցները, ՀՀ պետական ու ոչ պետական այրերը, ի վերջո՝ մենք բոլորս:

«Սա», «դա», «նա» բառերի փոխարեն «այն» բառի գործածումը ուղղակի բռնաբարում է մեր ականջներն ու աչքերը: Արժանահիշատակ Լեւոն Հախվերդյանը ափերից դուրս էր գալիս աննպատակ ու սխալ «այն»-եր կարդալիս ու լսելիս: Նա նույնիսկ հոդվածներով հրապարակ եկավ այդ երեւույթի դեմ, բայց ապարդյուն: «Այն»-ը անարգել շարունակում է իր ավերները հայկական միջավայրում:

Մեզ հոշոտում է նաեւ «ցանկացած» բառի անցանկալի գործածությունը: Ռուսերենի «любой»-ը փոխանակ թարգմանվելու «ամեն», «որեւէ», «յուրաքանչյուր» եւ այլն, ամեն տեղ հայտնվում եւ մնում է անցանկալի «ցանկացած»: Երեւույթը հասնում է նույնիսկ անհեթեթության: Օրինակ, լսում ու կարդում ենք «ցանկացած հիվանդության դեպքում», «ցանկացած ավտոբուսի պարագային», նույնիսկ՝ «ցանկացած մահվան դեպքում»:

Մեկ այլ վայրագություն է ռուսերենի «получиться» բայի «ստացվել» պատճենումը: Կարդում ենք ու լսում. «Փորձում եմ խուսափել խցանումից: Չի ստացվում»: Սիրելիներս, ի՞նչ չի ստացվում: Հայերեն պետք է ասել՝ «չի հաջողվում»: Մեկ այլ հոշոտում է «ստացվել» բայի գործածությունը «պատահել»-ի փոխարեն. օրինակ՝ «Ստացվեց այնպես, որ նստեցի նրա կողքին»: Պետք է ասել ու գրել՝ «Պատահեց այնպես, որ ...»: Կարելի է նույնիսկ «այնպես»-ը զեղչել:

Հայոց լեզվում եւս մեկ մոլախոտ է «խոսք է գնում» ռուսաբանությունը: Հայը լինելիական ժողովուրդ է: Եթե ռուսների կամ այլոց խոսքը կարող է «գնալ», «գալ» եւ այլն, հայոց խոսքը կարող է միայն «լինել»: Հետեւաբար, պետք է օգտագործել «խոսքը այսինչի մասին է» ձեւը, եւ ոչ թե «խոսքը գնում է այսինչի մասին»:

Մի այլ արտառոցություն-ավելորդություն է «բանը (հարցը եւ այլն) նրանում է, որ...» (ռուսերենի «дело в том, что...»-ն): Հայերեն ճիշտ ձեւն է՝ «Բանն այն է, որ...»: Ավելի ճիշտ է ընդհանրապես դուրս գցել այս մոլախոտը հայերենից:

Նույնպիսի ավելորդաբանություններ են եւ հայերենին անհարիր «կայանում է նրանում», «իրենից ներկայացնում է», «հանդիսանում է» եւ նման արտահայտչաձեւերը:

Մեկ այլ ավելորդություն է կրավորական ձեւերի գործածումը, փոխանակ ուղիղ ձեւերի: Օրինակ՝ «Թուրքիայի կողմից զավթված...»: «Թուրքիայի զավթած...» ձեւը օգտագործելիս իմաստը փոխվո՞ւմ է: Ամենեւին: Այդպես նաեւ ավելի կարճ է:

Ի դեպ, հենց «օգտագործել» բայն էլ է գործածվում սխալ իմաստներով: Այս բարդ բառը կազմված է երկու արմատից՝ «օգուտ» եւ «գործ»: Հետեւաբար, անհեթեթ է բացասական իմաստ արտահայտող նախադասություններում «օգտագործել»-ի գործածումը: Օրինակ՝ լսում ենք ու կարդում՝ «սառը զենքի օգտագործմամբ սպանեց...», «թմրեցուցիչի օգտագործումը վնասակար է», «դաժան ծեծի ենթարկեցին բռունցքների օգտագործմամբ»: Ծիծաղելի է, չէ՞: Նման պարագաներում պետք է օգտագործել միայն եւ միայն «գործածել»-ը:

Հետեւաբար, եկեք ճիշտ օգտագործենք հայոց լեզուն եւ դեն նետենք այնտեղ «հանգրվանած», «ծվարած» ու բազմացող մակաբույծներին՝ ո՛ր լեզվից էլ դրանք թափանցած լինեն մեր սուրբ լեզվի մեջ:

Եկեք ազգովի՛ն հայանանք:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

ՕՊԵՐԱՏԻՎ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

Բախումից վարորդը մահացավ

Նոյեմբերի 17-ին ոստիկանության Արթիկի բաժնում հաղորդում է ստացվել, որ Սպարտակ Հ.-ի «Կամազ» ավտոմեքենան Երեւան-Գյումրի ճանապարհին բախվել է Հմայակ Չարչօղլյանի վարած «ՎԱԶ-2106» ավտոմեքենային, Չարչօղլյանը տեղում մահացել է: Կատարվում է նախաքննություն:

Մահացավ վրաերթից

Նոյեմբերի 17-ին ոստիկանության Էրեբունու բաժնում ահազանգ է ստացվել, որ անհայտ ավտոմեքենայի վարորդը Արցախի պողոտայի թիվ 8 շենքի մոտ վրաերթի է ենթարկել Անդրանիկ Նեումյանին, որը տեղում մահացել է: Կատարվում է նախաքննություն:

Մ. Մ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԹ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Հաշուապահութիւն (գովազդ) /հեռ 582960
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շտապօգնութեան լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային ձեւաւորումը
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատուութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Ընտրական օրենսգրքից մինչեւ Տեր-Պետրոսյան

Նոյեմբերի 21-ից կսկսվեն Հայաստանի նախագահի թեկնածուների առաջադրումները, մինչ այդ անցած շաբաթ խորհրդարանականները փորձում էին բարեփոխել ընտրական օրենսգիրքը. մի շարք վիճահարույց դրույթներ, այնուամենայնիվ, փոխզիջումային տարբերակով ընդունվեցին, բայց մի կարեւոր դրույթ, որը թույլ էր տալու դաշինքներին կամ քաղաքացիական նախաձեռնություններին՝ թեկնածու առաջադրել, այդպես էլ չտեղավորվեց ԸՕ-ի տիրույթում: Այնպես որ, դաշինքներ կազմող նախագահացուները պետք է տան չափեն, մեկ կտրեն, մտածելու համար, թե հատկապես ո՞ր քաղաքական ուժն է առաջադրում նրան եւ ինչ կշիռ ունի այդ քաղաքական ուժը քաղաքականության մեջ: Իսկ առաջարկվող այն դրույթը, որով նախատեսվում է քվեարկելուց հետո դրոշմել ընտրողի անձնագրի «հատուկ նշումներ» բաժնում (Դաշնակցության առաջարկն էր), նախ ընդունելի համարվեց, հետո տորպեդահարվեց ԲՀԿ-ական Նաիրա Զոհրաբյանի եւ հանրապետական Արմեն Աշոտյանի կողմից՝ անվանվելով մարդու իրավունքների ոտնահարում, դեռ Գալուստ Սահակյանն էլ երկրորդ ընթերցմամբ քննարկելու նախորդ օրը գրավոր առաջարկ էր արել հանելու այդ դրույթը: Սակայն ամեն ինչ «հեփի էնդինգ»-ով վերջացավ. փոփոխությունները նախաձեռնող խմբի անունից ներկայացնող Սամվել Նիկոյանը, անձամբ կողմ չլինելով՝ ընդունելի համարեց այդ դրույթը, քանի որ ՀՅԴ-ի առաջարկին միացել էին նաեւ ՕԵԿ-ն ու «Ժառանգությունը», Գ. Սահակյանն էլ հետ կանգնեց իր առաջարկից. փոխադարձ ժեստերի արդյունքում ընդունվեց մի դրույթ, որն աննախադեպ է առաջարկող ուժերի տեսակետից՝ կրկնակի քվեարկությունները բացառելու առումով: Սակայն ընտրական գործընթացներին մոտ կանգնած մարդկանց կարծիքով՝ այդպիսի կնիքներ պատրաստելը եւ դրանցից օգտվելը մեծ դժվարություն չի ներկայացնելու, եթե այդպիսի ցանկություն դրսեւորվի: Օրինակ, եթե թեկնածուն գիտե, որ իրենից կախված բավական մեծ խումբ մարդիկ իրեն չեն ընտրելու, թեեւ ասում են՝ «կընտրենք», կարող է այդ մարդկանց անձնագրերում նախօրոք կնիք խփել, որից հետո այդ մարդիկ հազիվ թե գնան ընտրելու, իսկ ինքը նրանց դիմաց ստորագրել տալով եւ քվեաթերթիկներ լցնելով քվեատուփը, կապահովի ուրիշ թեկնածուի օգտին պոտենցիալ քվեարկողների՝ իր օգտին ձայները: Այսպիսի 5-6 նկարագրություն ընտրագործընթացներից տեղյակ մարդիկ արեցին: Այսպես, թե այնպես՝ այդ դրույթն իրողություն է, եւ դրա գործունակությունը մենք կկարողանանք ստուգել միայն փետրվարի 19-ին:

Ավելացնենք, որ նախընտրական հիմնադրամի գումարի չափը երկար տուրեւառումներից հետո մնաց նույն 70 մլն դրամը, ընտրագրավի չափն էլ բարձրացվեց՝ 5 մլն դրամի փոխարեն դառնալով 8 մլն դրամ:

Այս՝ ընտրակեղծիքների դեմ պայքարի մտայնությամբ առաջարկվող փոփոխությունները կատարվում էին անցած ուրբաթ, ԱԺ արտահերթ նիստի ընթացքում, իսկ արդեն նույն օրվա երեկոյան Հայաստանի նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը Ազատության հրապարակում բացահայտում էր մայիսի 12-ի խորհրդարանական ընտրությունների, իր խոսքով՝ «համճարեղ ընտրակեղծիքները». տպագրվել է կես մլն հավելյալ քվեաթերթիկ եւ տասնյակ հազարավոր մարդկանց տրամադրվել են կեղծ անձնագրեր կամ համապատասխան կնիքներով վավերացված կեղծ տեղեկանքներ: Եվ դրա դեմն առնելու համար հանրահավաքի անունից առաջարկեց դիմել միջազգային կազմակերպություններին, որպեսզի վերջիններս ճնշում գործադրեն հայոց Ազգային ժողովի վրա, վերջինս էլ ԸՕ-ում կատարի այնպիսի փոփոխություններ, որոնցով քվեաթերթիկները արտասահմանում կտպվեն, ընտրողն էլ ստորագրության կողքին կդրոշմի թանաքոտված ցուցամատը: Ճիշտն ասած՝ եթե այս ասողը պատահական մարդ լիներ, կարելի էր աչքաթող անել, սակայն քանի որ ասում է Հայաստան պետության ներին բոլոր, այդ թվում՝ ընտրական գործընթացների գաղտնիքներին տիրապետող մեկը, ով նաեւ այդպիսի ծառայություններից օգտվել է 1996 թվականին, այլապես ընտրությունների արդյունքում նրա հաշվին կգրանցվեր, հավատացած եմ, երեք անգամ պակաս ձայն, ստիպված ենք մտածել, որ նա կամ ճիշտ է, այդ դեպքում իշխանության կողմից՝ հասարակության լայն զանգվածին բավարարող բացատրություն պետք է հնչի, կամ էլ զրպարտում է, եւ ԿԸՀ-ն, որպես զրպարտության սուբյեկտ, պետք է դատի տա Տեր-Պետրոսյանին:

Մյուս կողմից էլ ցավալի է, որ որպես արդար ընտրության երաշխավոր Տեր-Պետրոսյանը տեսնում է միայն դրսի ուժերին ու այդպես, դրսի ուժերին հայացքը հառելով է ուզում կրկնադառնալ սեփական երկրի նախագահ. այսպիսով՝ տղա բերելը հայրենի ընդդիմության բոլոր թեւերի համար շարունակում է մնալ օրակարգում:

Ընդհանրապես՝ Տեր-Պետրոսյանի այս ելույթը լի էր հակասություններով: Խնդիր չդնելով վերլուծել ելույթը, նշենք մեկ-երկուսը: Այսպես՝ եթե Սերժ Սարգսյանը իր կառավարության նախարարներից է եղել, իսկ իր կառավարությունը, էլի իր խոսքերով, շատ լավ աշխատել է, պատերազմում էլ հաղթել, այն ժամանակի մեջ էլ, ուրեմն, իր՝ բարձր բարոյականությամբ կառավարության մաս է կազմել, այս կառավարության մեջ միանգամից բարոյականությունը կորցրե՞լ է, ինչ է:

Կամ՝ եթե Տեր-Պետրոսյանը իշխանության չի ձգտում, «իր եւ իրեն սատարող քաղաքական ուժերի նպատակը ոչ թե բարձր աթոռների բազմելն է, այլ ներկա հանցավոր վարչախմբի վերարտադրության խափանումը», ապա սա առավել քան մութ նպատակ է. եթե չես ասում՝ ո՞ւմ ես բերում իշխանության, ասում ես՝ կողքիններդ չեն բազմելու, սրանց էլ հեռացնելու ես՝ ինչ է սա, եթե ոչ արկածախնդրություն, պետությունն ու ժողովրդին անիշխանության ու քաոսի մատնելու նկրտում, ինչպես որ բոլոր հեղափոխությունների հետեւանքում է լինում. համակարգ ջարդելը (կազմաքանդելը՝ ինչպես Տեր-Պետրոսյանն է սիրում ասել) ու դրա փոխարեն ոչինչ չառաջարկելը նշանակում է երկիրը մատնել քաոսի, ուր ով ասես ինչ ասպատակություն ասես կարող է անել, նշանակում է նպատակ ունենալ մի նոր սերնդի մատնելու անտերության եւ արտագաղթի, ինչպես որ մի սերունդ առաջ եղավ: Իսկ եթե պարոն Տեր-Պետրոսյանը կեղծում է եւ իր կողմնակիցներով ուզում է իշխանության գալ, այդ մասին բարձրաձայնելն ավելի ազնիվ կլինի: Ձեռի հետ էլ թող ասի՝ ո՞ւմ է նորից նախարար կարգելու, եթե հանկարծ ու իշխանության գա, իր թված, իր հետ հրաժարական տվածների՞ն, թե՞, այնուամենայնիվ, նոր մարդիկ էլ կան: Մի Նիկոլ Փաշինյանո՞վ է իշխանության գալու: Նախկին ռայկոմի քարտուղարով ու մի ինչ-ակյանո՞վ է ավգյան ախոռներ մաքրելու: Տիգրան Թորոսյանն էլ կարծում է, թե ավգյան ախոռները 1997-ին են մաքրվել:

Բոլոր դեպքերում՝ Տեր-Պետրոսյանի ելույթները քանի գնում, նոր հարցականներ են ծնում՝ փոխանակ պատասխանելու իր առաջին ելույթի հարցականներին: Ու քանի որ հանրահավաքային ելույթները մարդկանց տեսակետները հայտնելու նորմալ ամբիոն չեմ համարում, Տեր-Պետրոսյանն առաջադրվելուց եւ իր հասանելիք եթերը ստանալուց հետո գուցե խսկապես կարողանա՞ պարզել իր նպատակները: Թե չէ մի պրիմիտիվ (Տեր-Պետրոսյանի սիրած ածականներից է) բան կա, որ ամբիոնից մի ձենի բղավում ես, հետո հուշում կողմնակիցներիդ օվացիայի պահը, եւ այդ աղմուկի մեջ հնարավոր չէ որեւէ խելամիտ նպատակ ուրվագծել:

ՄԱՐԻԵՏԱ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Հ.Գ. Հենց սկզբից էլ պարզ էր, եւ հիմա էլ տեսանելի է, որ Տեր-Պետրոսյանի թվարկած քաղաքական ուժերի ղեկավարներից ոչ մեկը չի արձագանքելու միասին ընտրությունների գնալու նրա առաջարկին. շատ մեծ է սեփական անձը նախագահի թեկնածու տեսնելու գայթակղությունը եւ շատ կասկածելի են Տեր-Պետրոսյանի առաջարկած նպատակները:

ՕՐԱԿԱՐԳ

Այսօր

- Ժամը 10.15-ին տեղի կունենա Երեւանի պետական արդյունաբերական քոլեջի պաշտոնական բացումը, ներկա կլինեն ԿԳ նախարար Լեւոն Մկրտչյանը, ՄԱԿ-ի մշտական համակարգող Կոնսուելո Վիդալը:
- Ժամը 11.00-ին Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի վարչական շենքում կկայանա հանձնաժողովի արտահերթ նիստը:
- Ժամը 11.30-ին ԱԺ-ում տեղի կունենան լսումներ Թեղուտի բնապահպանական խնդիրների մասին:
- Ժամը 12.00-ին մշակույթի նախարարությունում կկայանա մամուլի ասուլիս Աստանայում անցկացված ԱՊՀ երկրների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ մտավորականության ֆորումի աշխատանքների ամփոփման վերաբերյալ:
- Նույն ժամին ժուռնալիստների միությունում տեղի կունենա «Ափ չի երեւում» ներկայացման մասին մամուլի ասուլիսը:
- Ժամը 12.00-ին «Փակագիծ» ակումբի հյուրն է Վազգեն Մանուկյանը:
- Ժամը 13.30-ին Երեւանի պետական համալսարանում (Աբովյան 52) ԿԲ նախագահը կկարդա դասախոսություն «Հայաստանի ֆինանսական շուկայի զարգացումը» թեմայով:
- Նույն ժամին «Փաստարկ» ակումբում կհյուրընկալվի Լարիսա Ալավերդյանը:
- Ժամը 14.00-ին ազգային գրադարանի դահլիճում տեղի կունենա գրադարանի վետերանների հետ հանդիպում:
- Ժամը 14.15-ին ՀՊՃՀ 3-րդ մասնաշենքի 2-րդ հարկում տեղի կունենա ԱՄՆ-ում գործող Հայ կրթական հիմնարկության տրամադրած Մկրտիչ «Մկօ» Հովսեփի Ֆիտանյանի անվան կրթաթոշակի հանձնման արարողությունը:
- Ժամը 15.00-ին տեղի կունենա ՀՀ ԳԱԱ Գիտության զարգացման հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի ընդլայնված նիստ:
- Նույն ժամին Երեւանի քաղաքապետարանում կբացվի Հայաստանում բնակվող ազգային փոքրամասնությունների կերպարվեստի, դեկորատիվ կիրառական արվեստի եւ խոհանոցի 6-րդ ցուցահանդեսը:
- Ժամը 15.30-ին Եվրոպական իրավունքի եւ ինտեգրման կենտրոնում տեղի կունենա Հայաստանում Եվրոպական հանձնաժողովի պատվիրակության ու Եվրոպական իրավունքի եւ ինտեգրման կենտրոնի միջեւ պայմանագրի ստորագրման արարողությունը:
- Ժամը 17.00-ին Գրողների միությունում կկազմակերպվի մամուլի ասուլիս՝ նվիրված վրացական պոեզիայի օրերին:
- Նույն ժամին ՆՓԱԿ-ում կբացվի Միեր Ազատյանի «Մի տարի էլ անցավ» խորագրով անհատական ֆոտոցուցահանդեսը:
- Ժամը 19-ին Պարոնյան-9 հասցեում տեղի կունենա ARTMIX պատկերասրահի բացումը:

Գ. Ծառուկյան. «Սովորելու ձգտում ունեցող բոլոր տղաներն ու աղջիկները պետք է ունենան դրա հնարավորությունը»

1-ին էջից

Կարեւորելով կրթված երիտասարդների ներգրավումը բարգավաճ երկրի կառուցման գործում՝ կուսակցության ղեկավարն ընդգծել էր ոչ թե պարզապես աշխատող ձեռքեր, այլ որակյալ ու մտածել կարողացող աշխատուժի կարեւորությունը:

«Գագիկ Ծառուկյան» բարեգործական հիմնադրամը վճարել է ավելի քան 1000 ուսանողների ուսման վարձը, եւ կուսակցության ղեկավարի խոստմամբ, այս գործընթացը շարունակական է լինելու: Խելացի, սովորելու ձգտում ունեցող, բայց ուսման համար վճարել չկարողացող ուսանողների աչքերը չպետք է արցունքոտվեն, ամփոփել է Գագիկ Ծառուկյանը: Արդեն մի քանի տարի Հայաստանի տարբեր քաղաքներից եւ շրջաններից Երեւանի բուհեր են գալիս ԲՀԿ ղեկավարի տրամադրած ավտոբուսներով, որոնք դասի եւ տուն են հասցնում հազարավոր ուսանողների: Գագիկ Ծառուկյանը հավելել էր, որ պարգեւների կարժանանան նաեւ հանրապետական եւ միջազգային օլիմպիադաներում առաջին երեք տեղերը գրաված աշակերտները: «Ես ասել եմ ու հիմա կրկնում եմ. սովորելու ձգտող բոլոր տղաներն ու աղջիկները պետք է ունենան դրա հնարավորությունը: Ամեն մեկն իր գիտելիքի եւ հնարավորությունների չափով պետք է մասնակցի երկիրը շենացնելու գործին», ուղերձում ընդգծել է «Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցության ղեկավարը:

Վերջում նշելով, որ կուսակցությունը շարունակելու է ուշադրություն դարձնել ԲՀԿ ուսանողական եւ երիտասարդական կառույցներին՝ Գագիկ Ծառուկյանը կրկին շնորհավորել է ուսանողներին՝ կոչ անելով մասնակցել երկրի հասարակական եւ քաղաքական կյանքին. «Ես չեմ ընդունում այն երիտասարդին, որը կտրված է իր շրջապատի կյանքից, որի համար միեւնույն է, թե որ երկրում է ապրում եւ ինչպիսին է այն երկիրը, որտեղ ինքն ապրում ու սովորում է: Ձեր շարքում եւ ձեր միջավայրում են առաջ գալիս այն լիդերները, որոնք 10-15 տարի հետո Հայաստանի քաղաքական, տնտեսական եւ մշակութային կյանքի առաջատարներն են լինելու: Այդ ժամանակ նաեւ նրանցով է որոշվելու պետության եւ հասարակության իրական պատկերը»:

Կուսակցության առաջնորդի ուղերձին հաջորդեց ԲՀԿ ստեղծմանն ու գործունեությանը նվիրված ֆիլմի ցուցադրությունը: Տարեկան հաշվետվությամբ հանդես եկավ ԲՀԿ երիտասարդության եւ սպորտի հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Վահե Էնֆիաջյանը՝ շեշտելով կուսակցության երիտասարդական խորհրդի կատարած լայնածավալ աշխատանքների մասին: ««Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցությունն այն քաղաքական ուժն է, որը մշտապես աջակցում է Ձեզ՝ սիրելի ուսանողներ, եւ մնում այն համոզմանը, որ գիտելիքի դարում մարդու ամենակարեւոր ձեռքբերումը իր ուսումն է, ուստի ԲՀԿ աջակցման հիմնադրամն իր առաջ խնդիր դրեց աջակցելու անապահով, բայց ուսման ձգտում ունեցող երիտասարդներին», ասաց հանձնաժողովի նախագահը:

Ուսանողության միջազգային օրվան նվիրված կուսակցության կազմակերպած միջոցառման վերջին հատվածում հանձնվեցին մրցանակներ: Սպորտի եւ երիտասարդության հարցերի նախարար, ԲՀԿ քաղխորհրդի անդամ Արմեն Գրիգորյանը կուսակցության երիտասարդների եւ սպորտի հարցերի հանձնաժողովի ակտիվ անդամներին պատվոգրեր եւ երաժշտական կենտրոններ հանձնեց: Նա շնորհավորեց ուսանողներին եւ երիտասարդներին տոնի առթիվ եւ նշեց, որ բոլոր հիմքերը կան երիտասարդությանը ճիշտ ուղղորդելու համար: «Մասնակցեք հանրային, սոցիալական, հասարակական եւ քաղաքական կյանքին եւ մի վախեցեք սխալվելուց», ասաց նախարար Արմեն Գրիգորյանը:

ԲՀԿ ղեկավարից նվերներ ստացած երիտասարդներն իրենք էլ ձեռնունայն չէին եկել: Կուսակցության երիտասարդության եւ սպորտի հարցերի հանձնաժողովի շնորհալիներն էլ իրենց հերթին կուսակցության ղեկավարին նվիրեցին իրենց ձեռքերով պատրաստած նվերները՝ փայտյա հուշանվեր, 20 մետր երկարությամբ՝ ուսանողների ստորագրություններով շնորհակալագիր, նկար եւ Գագիկ Ծառուկյանի դիմանկարով ձեռագործ կարպետ:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԱԶԳ

Նամակի հետքերով

Առողջապահական հիմնարկ՝ առողջական լուրջ խնդիրներով

Առողջապահական համակարգում ծրագրվող փոփոխությունները, օրենքները (ընտանեկան բժիշկ, բժշկի ազատ ընտրություն, բուժհիմնարկների լիցենզավորում եւ այլն) առայժմ դժվար կիրառելի են մեր իրականության եւ բարքերի ներկա պայմաններում: Չմանրամասնենք, թե բուժվելիս որքան բարդություններ են ծագում առողջապահական լուրջ խնդիր ունեցող պարզ քաղաքացու համար: Միայն ներկայացնենք էլփոստով «Ազգին» ուղարկված մեր քաղաքացիներից Անահիտ Քոչարյանի նամակը, որին կից լուսանկարները մեկնաբանության կարիք թեեւ չունեն, բայց պարզաբանման անհրաժեշտություն՝ այո:

«Ես բուժակուհի եմ, եղել եմ մանկաբարձ-գինեկոլոգ 38 տարվա աշխատանքային ստաժով: Կարծում եմ՝ հարկ չկա նշելու ազգաբնակչության առողջության եւ մասնավորապես վերարտադրողական առողջության կարեւորությունը պետության կայացման, նրա ամրապնդման գործընթացում: Իսկ ամեն մի ընտանիքի համար նորածնի աշխարհ գալը ցնծություն է:

Ապրում ենք Էրեբունի համայնքում: Հարսս հղի էր, այցելեցինք տեղամասային պոլիկլինիկա, որը «Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի» բժշկական կենտրոնի կազմում է հայտնվել օպտիմալացման ծրագրերից հետո: Մեր տարածքային մանկաբարձ-գինեկոլոգը շատ բարեհամբույր իրականացրեց հսկողությունը հղիության ընթացքում: Թվում էր, թե ամեն ինչ լավ է լինելու եւ ավարտվելու է՝ թողնելով քաղցր հիշողություններ: Բայց հղիության վերջին շրջանում, հանձնելով «փոխանակման քարթիկը», պոլիկլինիկայի բժշկուհին, ի զարմանս մեզ, կիսախնդրանքով, կիսահրամայաբար պահանջեց ծննդաբերությունն անպայման անցկացնել «Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի» բժշկական կենտրոնում: Մեր առարկություններին, թե ուրիշ ծննդատանը ծանոթ բժշկուհի ունենք ու այնտեղ ենք ուզում գնալ, հետեւեց աղերսագին խնդրանքը. «Եթե դուք չգնաք «Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի» ԲԿ, ապա ես լուրջ խնդիրներ կունենամ իմ տնօրենի հետ: Նա հրամայել է ու խիստ հսկողություն է իրականացնում ամեն բժշկի ուղարկած հղիների հանակի վրա»: Մնացել էինք ապշած... Կա «Բժշկի եւ բժշկական հաստատության ազատ ընտրության իրավունք»: Տնօրենը փաստորեն ոչ միայն խոչընդոտում է այդ սկզբունքի կիրառմանը, այլեւ յուրօրինակ «պատիժներ» է սահմանում այդ «խոչընդոտումը» չիրականացնողների նկատմամբ: Սակայն ամենազավեշտականը դեռ առջեւում էր: Եկավ ծննդաբերության ժամը, մեր բախտից ծանոթ բժշկուհին ժամանակավորապես բացակայում էր քաղաքից: Մենք էլ որոշեցինք գնալ «Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի» բժշկական կենտրոն: Այն, ինչ տեսանք, խիստ անհավատալի էր: Որպեսզի մեր ասածը չթողնի զառանցանքի տպավորություն, լուսանկարեցինք: Նախ՝ շենքը վթարային վիճակում է, պատերին առաջացած ճեղքվածքները սարսափ էին առաջացնում ու տեսանելի էր, որ կառույցը «նստում է»: Այդպիսի շենքում գտնվելն իսկ վտանգավոր է, ուր մնաց դրանում բժշկական գործունեություն իրականացնելը: Առաջին հարկը, ուր կիսաբաց դռներից մեզ հաջողվեց ներս գնալ ու նայել, հետպատերազմյան իրականություն էր հիշեցնում, շինարարական աղբով լեցուն, կեղտի մեջ թաղված սենյակներ: Ցնցված էինք: Տարօրինակ է, թե ինչպես առողջապահության նախարարությունը, քաղաքապետարանը հանդուրժում են այս իրավիճակը, ինչպես են այդ շենքին բժշկական կենտրոնի կարգավիճակ շնորհել ու դեռ ստիպում են, ամեն մի թույլատրելի ու անթույլատրելի մեթոդ կիրառելով, որ շրջակայքի հիվանդներն ու բնակիչները սպասարկվեն հենց այդ կենտրոնում: Որքանով տեղեկացանք, շենքը պետք է այդ վիճակում ծառայի եւ գործունեության ընթացքում ենթարկվի վերանորոգման: Իսկ ամենազավեշտականը այնտեղ իմացանք, որ առողջապահության նախարարությունը հանձնարարական էր իջեցրել. «Երեւանի ողջ տարածքում իրականացնել ծննդօգնություն իրականացնող բուժհաստատությունների ստուգում», եւ հանձնաժողովը ուսումնասիրելով «Սբ. Գրիգոր Նարեկացի» ԲԿ-ն՝ որեւէ արտառոց բան չէր նկատել:

Հարգելի «Ազգի» խմբագրություն, խնդրում եմ արձագանքեք մեր ահազանգին: Այդպիսի իրավիճակը ուղղակի խայտառակություն է, որում հօդս են ցնդում թե՛ բուժհիմնարկների լիցենզավորման օրենքի դրույթները, թե՛ սեյսմիկ ծառայության մշակած բոլոր ստանդարտները, թե՛ սանիտարահակահամաճարակային ծառայության նորմերը, թե՛ բնակչության բժշկական ծառայության օրենքի դրույթները, թե՛.... կարելի է դեռ շարունակել այս ցանկը: Եվս մեկ նկատառում՝ որքանո՞վ է շահավետ պետական միջոցներով այդպիսի մի կիսադատարկ բուժհիմնարկի գոյությունը»:

Նամակն ահազանգ էր եւ վստահավոր, քանի որ առնչվում է վերարտադրողական առողջության խնդիրներին: Ուստի մեր անակնկալ այցը «Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի» բուժկենտրոն անհրաժեշտություն էր: Նամակում առաջ քաշված հարցերի մասին զրուցեցինք կենտրոնի տնօրեն Լեւոն Գրիգորյանի հետ:

- Հնարավո՞ր է հիվանդի՝ բժշկի ազատ ընտրության իրավունքի վրա բռնանալ:

- Յուրաքանչյուր հիվանդ իր բժշկին ընտրելու իրավունք ունի օրենքով սահմանված կարգով: Մեզ մոտ նման դրվածք չկա: Ով կարող է ում պարտադրել, թե ինչ անի: Սկզբից էլ երեւում է, որ այդ նամակն անհեթեթություն է:

- Բժիշկ-հիվանդ ձեւավորված հարաբերությունները եւ մթնոլորտը մարդկայնորեն տալիս են այդ հնարավորությունը, ասենք, բարոյական պարտադրանք բժշկի կողմից:

- Բացարձակ հերյուրանք է: Նման բան չի կարող լինել: Եթե հիվանդն իր մոտ է եկել, եւ ինքը օգնություն է կազմակերպել, դրանից հետո նա ինչպե՞ս կարող է այդ հիվանդին որեւէ բան պարտադրել: Նա ո՛ր ծննդատուն, ո՛ր վիրաբուժարան ուզում է, այնտեղ էլ գնում է: Մեր առողջապահական համակարգն այնպես է ստեղծված, որ հիվանդի հետեւից է գումարը գնում, ինքը խնդիր չունի:

- Հնարավոր է՝ բժիշկը ունի:

- Ոչ, այդպես չէ: Այստեղ ես լուրջ բան չեմ տեսնում, կարող եմ ասել՝ չեմ հասկանում դրա իմաստը: Մեր կենտրոն ծննդաբերելու գալիս են Երեւանի տարբեր մասերից: Մինչեւ 2002-2003-ը հաճախում էին միայն Էրեբունու տարածքից, հիմա նաեւ՝ Ավանից, Նորքի զանգվածից, Բանգլադեշից (Հարավ-արեւմտյան թաղամաս): Ամենաքիչը մեր պոլիկլինիկաների հիվանդներն են օգտվում այս ծառայությունից: Սպասարկման մեր տարածքը մեծ չէ: Նույն հաջողությամբ մեր կոնսուլտացիաների հղիներն այլ ծննդատներ են գնում: Եթե մի երեւույթ բժշկի հետ կապված չէ, ինչպե՞ս կարող է վերջինս պարտադրանք կիրառել: Կցանկանայի ծանոթանալ այդ նամակագրի հետ, իմանալու, թե ո՞ր բժշկի մոտ է այցելել, եթե ոչ՝ դա կարելի է ընդունել որպես «անանունի» նամակ: Մինչեւ չզրուցեմ՝ լուրջ չեմ վերաբերի դրան:

- Կենտրոնի շենքային պայմանների վթարային, բուժծառայությունների համար անբարենպաստ վիճակները պատճառ են դարձել նամակագրի նման վրդովմունքի:

- Շինարարությունը վա՞տ բան է:

- Ոչ, բայց միաժամանակյա շինարարությունն եւ ծննդաբերությունը՝ վատ բան է:

- Կան համապատասխան ինստանցիաներ, սանէպիդ ծառայություններ, որոնք ամեն ամիս վերահսկում են աշխատանքը, սա հենց այնպես, բարձիթողի ծառայություն չէ, մի քանի գերատեսչություն հսկում են:

- Բավարա՞ր եք համարում կենտրոնի սանհիտարահիգիենիկ վիճակը, շինարարությունը չի՞ խանգարում:

- Դա ինձնից չի կախված, ամեն ինչ հսկողության տակ է: Մի կողմը վերանորոգման ընթացքի մեջ է, ճաքած կամ ճաքած ու գաջած պատեր կան, ունենք վերանորոգված տարածք եւ վերանորոգման ենթակա տարածք:

Դ.Գ. Բժիշկ-տնօրենություն, բժիշկ-հիվանդ ձեւավորված հարաբերությունները իրականում ստեղծում են պայմաններ, երբ բուժող բժիշկը հաճախ ստիպված է լինում՝ հիվանդին ոչ միայն բուժել, այլեւ որեւէ հիվանդանոց ուղարկելու քարոզչական աշխատանքներ տանել (համոզել, խնդրել, պարտադրել՝ վերջինիս պարագայում հրաժարվում է տրամադրել, ասենք, հիվանդի «փոխանակման քարթիկը»): Սա արվում է հաստատության ներքին (ստվերային) կանոնների համաձայն, հիվանդներ ապահովելու՝ բժշկին «հանձնարարած» որոշակի կանո-կային պարտադրանքով, որից կախված է թերեւս շատ բժիշկների լինել-չլինելու հարցը: Այդպիսի տեղեկություններ տալիս են ե՛ւ հիվանդներից շատերը, ե՛ւ բժիշկներից ոմանք, որոնց անունները հասկանալի պատճառներով չեն հրապարակվում:

Ինչ վերաբերում է շենքի վթարային վիճակներին, տնօրեն Լ. Գեւորգյանի հետ շրջեցինք կենտրոնի երեք բաժանմունքներում (մանկաբարձական, գինեկոլոգիական, վիրաբուժական): Մեր այցելած երկու հիվանդասենյակները մաքուր եւ կոկիկ էին, նաեւ վիրահատարանը, միջանցքները բավարար պայմաններում էին՝ առաջին տպավորությամբ: Մի փոքր հատված վերանորոգման ընթացքի մեջ էր, համապատասխանորեն մեկուսացված հիվանդասենյակներից:

Իսկ ո՞ւր մնացին մեր նամակագրի նկարագրած փլվածքներն ու վթարային վտանգները... Պարզվում է, որ սա իրականության մյուս երեսն էր, շենքի այն հատվածը (աջակողմյան), որը մեզ, չգիտես ինչու, ցույց չտվեց: Եվ սա իրոք համապատասխանում է նամակում արված նկարագրությանը. այստեղ կատարյալ ավերակներ են, խոշոր ճեղքերով պատեր, բժշկական պարագաների հնոտիք, ջարդված, քայքայված ժանգոտած իրեր, քարուքանդ տարածքներ, որ փաստորեն ծննդաբերական բաժանմունքի ներքին հարկն է: Հասկանալի է, որ նման վիճակը կարգի բերելու համար ֆինանսական լուրջ դժվարություններ կան: Արձանագրենք, որ կենտրոնի լիարժեք գործելու իրավասություններում հիվանդին մատուցվող բժշկական ծառայությունները, թեկուզ հենց սանիտարահիգիենիկ պատճառներով, բավարար չեն կարող համարվել: Եվ հենց այստեղ են տագնապի պես հնչում մեր նամակագրի մտահոգությունները բուժհիմնարկների լիցենզավորման օրենքի, սեյսմիկ ծառայության ստանդարտների եւ դրանց կիրառման վերաբերյալ:

Տեղեկանք

«Սուրբ Գրիգոր Նարեկացի» բժշկական կենտրոնը ներառում է նախկին թիվ 1 ծննդատունը, Սարի թաղի, Նոր Արեշի եւ Նուբարաշենի պոլիկլինիկաները, ըստ էության սպասարկելով Էրեբունի համայնքի բնակչության մի ստվար մասին: (Իհարկե, այլընտրանքային ծառայություններից օգտվելու հնարավորությունը օրենքով սահմանված է, եւ պետք է օգտվել դրանից): Ինչպես կենտրոնի տնօրենն է ասում, հիվանդություններն ու հիվանդները պլանավորված չեն կարող լինել. տարեկան այս կենտրոնում բուժվում են մոտ 1400-1600 հիվանդներ: Հիվանդների ֆինանսավորումը կատարվում է պետականորեն որոշակիորեն նորմավորված գումարներով:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

ԶԻՆԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Առողջ հոգեվիճակը խիստ կարեւոր է բանակում

Դրական տեղաշարժեր կան այսօրվա հայոց բանակում՝ սննդի, հիգիենայի պահպանման, մարտական պատրաստականության առումով: Բայց դժգոհություններն ու հոգեկան ապրումները միայն հայ զինվորի ծնողներն ու մտերիմները կարող են զգալ:

Օրինակ, եթե սահմանամերձ շրջաններում զինվորը բարեխղճորեն ծառայում է հայրենիքին, ապա ծնողին հետաքրքրում է, թե ինչ միջոցներով կարելի է զավակին գոնե մի քանի օրով տուն բերել: Զարմանալի է, որ բանակն էլ է դեռեւս չի ձերբազատվել կաշառքի ախտից, քանի որ արձակուրդից օգտվելու համար կամ պետք է «թափով» ծանոթ գեներալ ունենաս, կամ էլ մոտավորապես 200 դոլար՝ 10-օրյա արձակուրդի համար:

Եթե որեւէ ունեւորի երեխա մեծ գումարներ է տալիս իր զորամասի հրամանատարին ավելի թեթեւ ծառայություն տանելու համար, ապա խեղճ, չունեւորի մեկը ստիպված է թեթեւ ծառայություն տանողի բեռն էլ իր վրա վերցնել, հակառակ դեպքում առաջ են գալիս «տղայական» հարաբերություններ: Այս հարաբերություններն էլ հանգեցնում են թե՛ ծեծի ու ջարդի եւ թե՛, երբեմն, սպանության: Ռազմական գաղտնիքը սահման է դնում նման դեպքերի հրապարակման վրա, բայց որոշ չափով դրանց անդրադառնալը լրատվամիջոցներում հնարավոր է, որ մեղմացնի տխուր դեպքերի զարգացումը:

Երբ զինծառայողը ինքնասպանության փորձ է կատարում հոգեկան ծանր վիճակից, ճնշումներից դրդված, ապա քչերն են ուշադրություն դարձնում, որ պատճառներից են նաեւ զինվոր-սպա փոխհարաբերությունը, նախկինում գողական կյանքով ապրած տղաները, որոնք փորձում են նույն կյանքի օրենքները բանակ մտցնել, իսկ այդ օրենքներին քչերն են հարմարվում հայոց բանակում: Տխուր դեպքերն ու իրադարձությունները մնում են առանց բացահայտման եւ հրապարակման: Զինապարտը, որը ենթակա է զորակոչման՝ զինված ուժերում ծառայելու համար, անկախ այն ցանկությունից եւ ոգեւորությունից, որոնցով գնում է ծառայելու, վախ է զգում անհայտության հանդեպ: Արդյոք իրեն դո՞ւր է գալու նոր կյանքը: Ինչպե՞ս են իր հետ վարվելու սպաներն ու սերժանտները: Իր նոր ընկերները կարգի՞ն մարդիկ են լինելու: Կուղարկե՞ն իրեն հենց այն գնդում ծառայելու, որն ինքն է ուզում: Յուրաքանչյուր սպա եւ սերժանտ պետք է իմանա, որ բանակի մարտունակությունը գլխավորապես կախված է այն մեթոդների արդյունավետությունից, որոնց օգնությամբ զսպվում են զինակոչիկի նախապաշարմունքները:

Եթե զինվորներն ապրում են անորոշության մթնոլորտում, եթե նրանց հոգին հանում են մանրախնդրությամբ, վախեցնում են եւ հետապնդում, եթե կարգապահությունն ապահովվում է հիմնականում ճնշումներով, ապա բնազդային վախը սպառնալի չափեր է ընդունում՝ լուրջ վնաս հասցնելով զորքի մարտունակությանը:

Սկսված աշնանային զորակոչն էլ մտորելու տեղիք պետք է տա, ծառայության են մեկնում այն երեխաները, որոնք ծնվել ու մեծացել են ցուրտ ու մութ տարիներին, որոնց հոգեկան աշխարհի վրա խոր հետք է թողել խավարից ու մթից ծնված հրեշավոր ժամանակը:

Իսկ այսօր գեներալի ուսադիրներով հրամանատարները դժվար մտածեն, թե ինչի կարիք ունեն զինծառայողները, հասնո՞ւմ են զինծառայողներին ամսական 2000-ական դրամները, թե՞ ոչ. եւ որոշ դեպքերում առաջնահերթ պաշտպանում են իրենց հաստ տրամագծերով թիկնապահների շահերը, քան թե հասարակ մի զինվորի: Այլ կերպ ասած, կան լուրջ խնդիրներ, որոնց ավելի շատ ուշադրություն պետք է դարձնել, քան արդի քաղաքական խեղկատակություններին:

ՆԱԻՐԻ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ

Ստորեւ թարգմանաբար ներկայացնում ենք անգլիական հայտնի «Ինդիփենդենթ» թերթի նոյեմբերի 10-ի համարից Ռոբերտ Ֆիսքի հոդվածը չնչին հապավումներով:

Ինչպե՜ս են մեծերն անկում ապրում: Նախագահ Ջորջ Բուշը՝ չար եւ մութ ուժերի դեմ սուր թրթափող խաչակրաց թագավորը, որ երդվել էր պայքարել «համաշխարհային ահաբեկչության դեմ», պարզվում է, թուլամորթ գաճաճ է: Հոլոքոստը մերժող մի բուռ թուրք հրամանատարների եւ բազմամիլիոն դոլար արժողությամբ տապարտելու հայերի ցեղասպանությունը, Բուշը պատմական եզակի հնարավորություն ուներ ուղղվելու եւ պարտորեն ընդունելու ճշմարտությունը, բայց հենց որ թուրք բարձր հրամանատարները սկսեցին սպառնալ նրան, ես հասկացա, որ նա զիջելու է: Լսենք նախ թուրքական զինուժի պետ, գեներալ Յաշար Բույուքանըթին: «Միլիեթ» թերթին տված հարցազրույցում նա Ներկայացուցիչների պալատի ընդունած բանաձեւը համարում է «տխուր եւ վշտալի», հաշվի առնելով, որ Թուրքիան «ուժեղ կապեր» ունի ՆԱՏՕ-ի իր դեն իսկ գրանցել է 12 մլն դոլար նախկինում երկու անգամ խափանելու համար նման բանաձեւերի անցկացումը Կոնգրեսում: Նա անձամբ է Կապիտոլ ուղեկցել թուրք պաշտոնատար անձանց, որպեսզի սպառնան ամերիկացի կոնգրեսականներին: Վերջիններս հասկացան, որ եթե բանաձեւը ընդունվի, ապա Թուրքիան կփակի Ինջիրլիքի օդային բազան, որի միջոցով Իրաք է հասցվում ամերիկյան մատակարարումների 70 տոկոսը:

Սա իրականում կոչվում է շանտաժ: Բուշը տեղի տվեց: Նրան հետե-

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

Թուրքերը ստում են, Բուշը հետեւում է նրանց

ՌՈԲԵՐՏ ՖԻՍՔ

քարոզարշավի ազդեցության տակ առյուծը դարձել է գառ: Ոչ, ոչ թե գառ, քանի որ այդ կենդանին անմեղության խորհրդանիշն է, այլ մուկ, մի փոքրիկ, աննշան անասուն: Շատ հեռու գնացի՞: Կարծում եմ՝ ոչ:

Պատմությունը ծանոթ է: 1915-ին օսմանյան թուրքերը ցեղասպանություն գործեցին մեկուկես միլիոն քրիստոնյա հայերի սպանելով: Կան լուսանկարներ, դիվանագիտական զեկույցներ, օսմանյան բնագիր վավերագրեր, հետպատերազմյան դատավարության գրառումներ, Ուինստոն Չերչիլի, Լլոյդ Ջորջի եւ բրիտանական արտգործնախարարության ծավալուն զեկուցագրեր, որոնք հաստատում են այդ փաստը: Նույնիսկ ֆիլմեր են հիմա երեւան գալիս, նկարահանված արեւմտյան զինվորական օպերատորների կողմից, ապացուցելու, որ 20-րդ դարի առաջին ցեղասպանությունը (Հոլոքոսթը) իրոք տեղի է ունեցել, այնպես, ինչպես պնդում են դեռեւս ողջ մնացած մի քանի հայ մազապուրծներ:

Բայց թուրքերը չեն թողնում, որ մենք ասենք այդ մասին: Նրանք շանտաժի են ենթարկել արեւմտյան պետություններին ու նաեւ մեր՝ բրիտանական կառավարությանը, ստիպել, որ ստորաքարշություն անելով որդեգրենք նրանց անամոթ ժխտողական դիրքորոշումը, որ հայերը մահացան «քաղաքացիական պատերազմի» հետեւանքով, որ նրանք համագործակցում էին Թուրքիայի թշնամի ռուսների հետ, որ մահացած հայերի թիվն այնքան մեծ չէր, ինչքան նշվում է, եւ որ նույնքան էլ թուրք մահմեդականներ են սպանվել այդ օրերին:

Նախագահ Բուշն ու Մ. Նահանգների Կոնգրեսը հետեւելով թուրքերին, շարունակում են կրկնել նրանց ստերը: Անցյալ ամիս, երբ Ներկայացուցիչների պալատի արտաքին հարաբերությունների հանձնախումբը բանաձեւ ընդունեց դագործընկերների հետ, եւ բանաձեւի ընդունումը (Ներկայացուցիչների պալատի ամբողջական կազմի կողմից) կխաթարեր այդ զինվորական հարաբերությունները: Դրանք «երբեք նույնը չէին լինի, ինչ անցյալում: Այդ իմաստով Մ. Նահանգները ինքն իրեն է վնասում», նշում է նա:

Այժմ լսենք գեներալի առաջ «զգաստ» կանգնած Բուշին: «Մենք բոլորս խորապես ցավում ենք հայ ժողովրդի ողբերգական տառապանքների համար... Բայց այս բանաձեւը ճիշտ պատասխանը չէ այդ պատմական զանգվածային սպանությունների: Դրա ընդունումը մեծ վնաս կհասցնի ՆԱՏՕ-ի գլխավոր դաշնակցի հետ մեր հարաբերություններին եւ ընդհանրապես ահաբեկչության դեմ մեր գլոբալ պատերազմին»: Ինձ շատ դուր եկավ ահաբեկչության վերաբերյալ այս վերջին հատվածը:

Ոչ ոք, բացի Եվրոպայի հրեաներից, «ահաբեկչությունից» չի տառապել այնքան, որքան Թուրքիայի հայերը 1915-ին: Բայց, իհարկե, ՆԱՏՕ-ն առավել կարեւոր է, քան պատմության անաչառությունը: Մյուս կողմից, երբեք չհավատաք, որ ՆԱՏՕ-ն մի օր ավելի կարեւոր կարող է թվալ, քան հրեական Հոլոքոսթը հարցականի տակ դնելը:

Այս առնչությամբ ամոթի զգացումից գլուխները կախողների շարքում պետք է լինեն նրանք, ովքեր պնդում են, որ հաղթում են պատերազմը Իրաքում: Նրանց թվում են գեներալ Դեյվիդ Պետրեուսը՝ ամերիկացի հրամանատարը Իրաքում, Բաղդադում Ամերիկայի դեսպան Ռայան Կրոքերը: Երկուսն էլ զգուշացրին, որ Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ բանաձեւի ընդունումը «կվնասեր Իրաքում պատերազմի ջանքերին»: Նրանք սխալ չգործեցին, չէ՞ որ մեծ գումարներ են շահարկվում ցեղասպանությունը ժխտելու «կոփինետում»:

Լուիզիանայից հանրապետական Ռոբերտ Լիվինգստոնն, օրինակ, ար-ւեց պաշտպանության նախարար Ռոբերտ Գեյթսը, որը մեջբերեց Պետրեուսի եւ Կրոքերի խոսքերը, որ Թուրքիայում «այդ ճանապարհների մատչելիությունը ռիսկի կենթարկվի բանաձեւի ընդունման դեպքում»:

Ճակատագրի հեգնանքն այն է, որ 1915-ին «այդ ճանապարհներով» են անցել հարյուր հազարավոր հայեր, գնալու դեպի իրենց վախճանը: Ադանայի արեւելյան մասից անցնող հայերին փոխադրող երկաթուղու կայարաններից մեկը հենց Ինջիրլիքում էր, որը Բուշն այնքան վախենում է կորցնել:

Եթե ցեղասպանությունը (որ Բուշը հրաժարվում է ընդունել) տեղի չունենար, ամերիկացիները հիմա հայերից պետք է թույլտվություն խնդրեին Ինջիրլիքից օգտվելու համար: Այդ շրջանից մի հայ դեռ ապրում է Սասեքսում (Անգլիա): Նա դեռ հիշում է, թե ինչպես թուրք ժանդարմները Ադանայի մոտ գտնվող ճանապարհներին մի խումբ հայ երեխաների հրո ճարակ դարձրին: Դրանք հենց «այդ նույն ճանապարհներն» էին, որոնց մասին է մտահոգվում վախկոտ Գեյթսը:

Բայց հուսահատվելու կարիք չկա: Եթե Թուրքիան կարողացել է վախեցնել Բուշին, նա դեռ պետք է պատրաստ լինի դիմակայելու ուժեղացող պարսիկներին: «Մարդիկ պետք է շահագրգռված լինեն արգելելու Իրանին ձեռք բերելու միջուկային զենք, որպեսզի խուսափենք 3-րդ համաշխարհային պատերազմից», զգուշացրեց մեզ բոլորիս Բուշը: Ինչ անհեթեթություն: Նա խոսում է երրորդ համաշխարհայինի մասին, երբ խիզախություն չունի խոսելու առաջինի մասին: Ով կմտածեր, որ արեւմտյան հզոր երկրի առաջնորդը, ով բոլորիս պետք է պաշտպաներ «համաշխարհային ահաբեկչությունից», կդառնա Սպիտակ տան մուկը:

Թարգմ. Հ. Օ.

ՄԴԵՏ ՀԱՆԵԱՎԱՅՐՈՒՄ

Դոնեցկում եռօրյա սուգ է ածխահանքի պայթյունից հետո

Դոնեցկի Զասյադկոյի անվան ածխահանքում կիրակի օրը տեղի ունեցած հանքագազի պայթյունից զոհվել է 72 մարդ: 30 հանքափորների ճակատագիրը մնում է անհայտ: Փրկարարները փորձում են հասնել ընդերքում փակված ածխահատներին, թեեւ նրանց ողջ գտնելու հավանականությունը փոքր է:

BBC-ի տվյալներով, 1 կմ խորության մեջ տեղի ունեցած պայթյունի վայրում եղել է 450 հանքափոր: Մեծ մասն այժմ փրկված է: Շատերը տուժել են մեթանի գոլորշիներից:

Վարչապետ Վիկտոր Յանուկովիչը ցավակցություն է հայտնել վերջին տարիների խոշորագույն աղետներից մեկի կապակցությամբ:

ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը հաղորդում է, որ Ուկրաինայի գլխավոր դատախազությունը քրեական գործ է հարուցել ողբերգության առնչությամբ: Երեկ հանքում նոր հրդեհ է բռնկել հորատման անզգույշ գործողություններից:

Դոնեցկում երեկվանից եռօրյա սուգ է հայտարարված: Փոխվարչապետ Անդրեյ Կլյուեւը ԶԼՄ-ներին հայտնել է, որ կառավարությունը զոհերից յուրաքանչյուրի ընտանիքին նյութական օգնություն կհասկացնի 100 հազար գրիվնայի (մոտ 20 հազար դոլարի) չափով:

Ուկրաինայի հանքարդյունաբերությունն անվտանգության առումով աշխարհում վերջին տեղերում է: Որոշ տվյալների համաձայն, նույնիսկ Չինաստանի հանքերում վիճակն ավելի լավ է: Ինտերֆաքս գործակալությունը հաղորդում է, որ տարեսկզբից ուկրաինական հանքերում 115 մարդ է զոհվել:

Կոսովոյում հաղթել է նախկին զոհային Թաչիի կուսակցությունը

Սերբիայի կազմի մեջ մտնող Կոսովոյի ինքնավար մարզում կիրակի օրն անցկացված խորհրդարանական ընտրություններում հաջողության է հասել Հաշիմ Թաչիի Դեմոկրատական կուսակցությունը: Ֆրանսպրեսը հիշեցնում է, որ Թաչին օրենքից դուրս հայտարարված Կոսովոյի ազատագրական բանակի նախկին հրամանատարներից մեկն է:

ցած մոտ 100 հազար սերբերը կազմում են բնակչության 10 տոկոսը: Սերբերի 2/3-ը 1999-ին Կոսովոյից հեռացավ ՆԱՏՕ-ի օդուժի ռմբակոծումներից հետո:

Սերբիայի վարչապետի խոսնակը «Ֆիգարո» թերթի թղթակցին ասել է, որ Բելգրադի կոչով Կոսովոյի սերբերը բոյկոտել են ընտրությունները, որպեսզի «չօրինականացնեն Կոսովյան ժամանակավոր հաստատու-

Ձվեների հաշվարկին մասնակցած ոչ պետական կազմակերպությունների խմբի ներկայացուցիչները քվեաթերթիկների 70 տոկոսի մշակումից հետո հայտարարել են, որ ընդդիմադիր համարվող Դեմոկրատական կուսակցությունն ստացել է քվեների 35 տոկոսը:

Երկրորդ տեղում է Կոսովոյում կառավարող Դեմոկրատական միությունը (23 տոկոս), որի առաջնորդը նախագահ Ֆաթմիր Սեյդիուն է: Ընդգծվում է, որ հաշվարկներում հնարավոր սխալը կազմում է 1 տոկոսից ոչ ավելի:

Ներկայումս ՄԱԿ-ի կառավարմանը ենթակա եւ առավելապես (90 տոկոս) ալբանացիներով բնակեցված Կոսովոյում ընտրություններն անցել են առանց լուրջ միջադեպերի: Սակայն ընտրություններին մասնակցել է ձայնի իրավունք ունեցողների ընդամենը 45 տոկոսը:

1998-99-ի սերբ-ալբանական բախումներից հետո Կոսովոյում մնաթյունների կազմակերպած ընտրությունները»:

Կոսովոյի խորհրդարանն ունի 100 տեղ ալբանացիների եւ 20 տեղ՝ սերբերի ու մյուս փոքրամասնությունների համար: Ընտրություններին հետեւել են Եվրոխորհրդի 150 եւ տեղացի 25 հազար դիտորդներ:

Բրյուսելում այսօր սկսվում է Բելգրադ-Պրիշտինա բանակցությունների հերթական փուլը: Մինչեւ դեկտեմբերի 10 կողմերը պետք է համաձայնության գան Կոսովոյի կարգավիճակի շուրջը: Եթե բանակցությունները արդյունք չտան, ապա Կոսովոն կարող է միակողմանի կարգով իրեն անկախ հռչակել:

39-ամյա Հաշիմ Թաչին, որն ընտրություններից հետո դարձավ վարչապետի պաշտոնի գլխավոր թեկնածուն, արդեն հայտարարել է. «Դեկտեմբերի 10-ից անմիջապես հետո մենք որոշումներ կընդունենք Կոսովոյի՝ որպես անկախ եւ ինքնիշխան երկրի վերաբերյալ»:

ԵԱՀԿ-ն Ռուսաստանը համեմատեց 1999-ի Ալբանիայի հետ

Դեկտեմբերի 2-ին կայանալիք Պետդումայի ընտրություններում ԵԱՀԿ դիտորդները չեն լինելու: Դիտորդներ ուղարկվելուց հրաժարվելու ԵԱՀԿ որոշումը մեկնաբանելով՝ կազմակերպության պաշտոնական ներկայացուցիչ Ուրզուր Գուննարսդոտտիրը «Մոսկովյան կոմսոմոլեց» թերթին տված հարցազրույցում ասել է, որ գլխավոր պատճառը ռուսական այցագիր ստանալու դժվարություններն են:

Այն հարցին, թե Ռուսաստանն ինչո՞ւ պիտի խոչընդոտներ ստեղծեր Եվրոպայի դիտորդների այցելության հարցում, Գուննարսդոտտիրը պատասխանել է. «Ես չէի ուզենա ենթադրություններ անել այս առնչությամբ: Անցյալում մենք նման դժվարությունների բախվել ենք միայն 1999-ին Ալբանիայում»:

«Կոմերսանտ» թերթի տվյալներով, 1999-ի հոկտեմբերին ԵԱՀԿ-ն որոշել էր ներկայացուցիչներ չուղարկել Ալբանիայի իշխանության տեղական մարմինների ընտրություններին: Որոշման պատճառն այն էր, որ ոչ բոլոր դիտորդներն էին հավատարմագրվել:

Ալբանիայի հետ կապված միջադեպը միակը չէ ԵԱՀԿ գործունեության մեջ: Նույն աղբյուրի տվյալներով, ԵԱՀԿ դիտորդները չեն մասնակցել նաեւ 1995-ին՝ Տաջիկստանում, 2005-ին՝ Մերձդնեստրում անցկացված խորհրդարանական ընտրություններին, ինչպես նաեւ 1995-ին՝ Չեչնիայում, 1999-ին՝ Ուզբեկստանում, 2007-ին Թուրքմենստանում տեղի ունեցած նախագահական ընտրություններին:

Այս բոլոր դեպքերում կազմակերպությունը ընտրությունները չէր համարել բավականաչափ ժողովրդավարական կամ քաղաքական փոփոխությունների առումով խոստումնալի:

Այն հարցին, թե այցագրերի հարցի լուծման դեպքում ԵԱՀԿ-ն դիտորդներ կգործուղի՞ Մոսկվա, Գուննարսդոտտիրը պատասխանել է. «Ոչ: Որոշումը վերջնական է: Սա դատարկ սպառնալիք չէ»:

Միաժամանակ նա հավաստիացրել է, որ արեւմտաեվրոպական երկրներն իրենց ընտրություններում որեւէ խոչընդոտ չեն ստեղծի ռուսաստանցի դիտորդների համար:

Ձերբակալվել է Կամբոջայի նախկին ղեկավարը

Պնոմպենում տարածված պաշտոնական հայտարարության մեջ նշվում է Դեմոկրատական Կամբոջայի նախկին անվանական ղեկավար Քիե Սամփանի ձերբակալության մասին: 76-ամյա Սամփանը կալանավորվել եւ բանտ է տարվել հիվանդանոցից, որտեղ բուժընթաց էր անցնում:

«Կարմիր քմերների» վարչակարգի նախկին ղեկավար Սամփանին կդատեն այդ վարչակարգի հանցագործությունների քննության նպատակով ՄԱԿ-ի հովանու ներքո ստեղծված հատուկ տրիբունալը: Միայն 1975-79-ին Կամբոջայում բռնարարքներից զոհվեց մոտ 2 մլն մարդ:

Օրերս **«Ազգը»** տեղեկացրեց նաեւ «կարմիր քմերների» առաջնորդ Պոլ Պոտի գլխավոր զինակից Իենգ Սարի եւ նրա կնոջ ձերբակալության մասին: Իրենց դատին են սպասում նաեւ «կարմիր քմերների» գլխավոր գաղափարախոս, 82-ամյա Նուոն Չեան եւ մահաճամբարի նախկին ղեկավար, 65-ամյա Կաինգ Գուեկ Եավուն:

Այդ բոլոր անձինք 1990-ականների կեսերին թագավոր Նորոդոմ Սիանուկի հայտարարած համաներման շնորհիվ ազատվել էին դատական հետապնդումից: Սակայն մի քանի տարի առաջ որոշվեց այնուամենայնիվ դատել «կարմիր քմերների» ղեկավար գործիչներին: Հատուկ տրիբունալը բաղկացած է 10 օտարերկրացի եւ 17 տեղացի դատավորներից:

Ցեղասպանության եւ հակամարդկային այլ ոճիրների մեջ ամբաստանվող քմեր գործիչների դատավարությունները նախատեսված են 2008-ի առաջին կեսին:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Վերջերս Երեւանի պատանի հանդիսատեսի թատրոնում տեղի ունեցավ Հայկ Զորիկյանի «Համլետ» մոնոներկայացումը: Այստեղ անմիջապես ճշտում կատարենք, որ այս բեմադրության հեղինակները երկուսն են՝ հայր եւ որդի Զորիկյանները:

Հայրը՝ Էդվարդ Զորիկյանը մեր արդեն ճանաչված արվեստագետներից է, ով բանաստեղծությունների երաժշտական մեկնաբանությամբ արդեն 20 տարուց ավելի իր հաստատուն տեղն է գրավել հայ մշակույթի աշխարհում: Բանաստե՞ղծ, երաժի՞շտ, կատարո՞ղ... Դժվար է հստակ սահմանազատել Էդվարդ Զորիկյանի արվեստի սահմանները:

Ներկայացումից հետո Հայկ Զորիկյանը հայտարարեց. «Այս մենաներկայացման «մեղավորներից»,

Ժամանակն աշխատում է քո օգտին, Հայկ

Զորիկյանների «Համլետը»

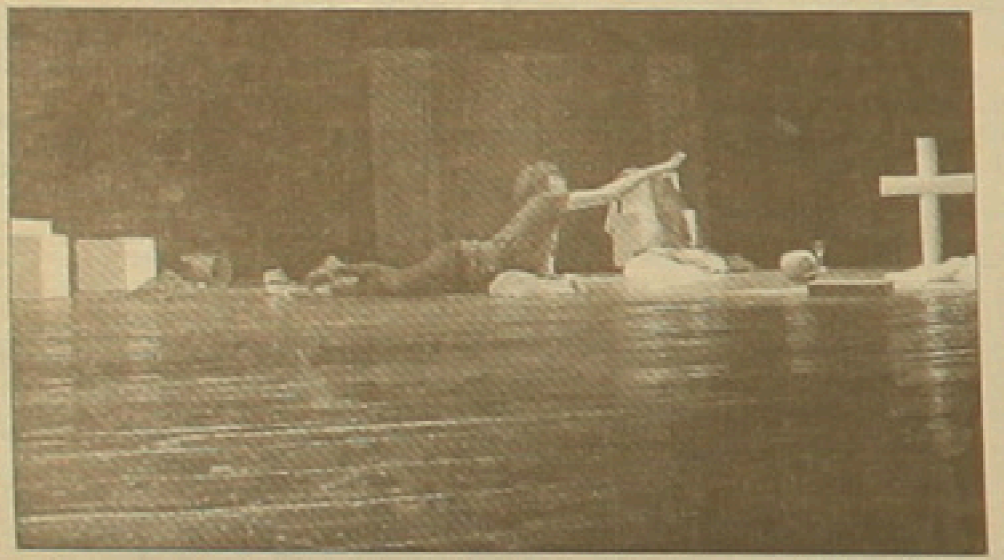

թերեւս, գլխավորը Հակոբ Ղազանչյանն է: Նրա խորհրդով ու առաջարկությամբ ենք պատրաստել այս բեմադրությունը: Արդեն 5-րդ անգամ Հայաստանում անց է կացվում «Արմմոնո» փառատոնը, եւ Ղազանչյանը առաջարկեց այս տարվա փառատոնը փակել իմ բեմադրություններից որեւէ մեկով: Եվ հայրիկիս հետ որոշեցինք ներկայացնել «Համլետը»»:

Ներկայացումից հետո զրուցեցինք Էդվարդ Զորիկյանի հետ, որովհետեւ որդին՝ Հայկն անմիջապես մեկնեց Լեհաստան. Վրոցլավի միջազգային թատերական փառատոնից հրավեր էր ստացել: Իսկ նոյեմբերի 17-ին իր Երեւանի մնջախաղի պետական թատրոնի կազմում արդեն ելույթ էր ունենում Իտալիայում, «Դեւ» ներկայացման մեջ:

- Ներկայացման պրեմիերան տեղի է ունեցել «Արմմոնո-5» միջազգային փառատոնի փակման ժամանակ՝ սեպտեմբերի 18-ին, մեր զրույցի ժամանակ ասաց Էդվարդ Զորիկյանը: Բայց քանի որ Հայկը հրավիրված էր Լեհաստանի փառատոնին եւ հանդես էր գալու հենց «Համլետով», որոշեցինք մեկ անգամ եւս, նոյեմբերի 9-ին «փորձարկել» գործը:

Այս բեմադրության մտահղացումը երկուսինն է՝ հորը եւ որդունը: Ինչո՞ւ:

- Մենաներկայացման պարագայում ամենադժվարն այն է, որ արտիստն ինքը իրեն կողքից չի տեսնում: Իսկ շատ խիստ կարիք է զգացվում կողքից նայող աչքին: Արտիստը միայն ներքին ինքնազգացողությամբ կարող է ճշտել իր անելիքը, որը երբեմն կարող է խաբուսիկ լինել:

Իհարկե, անչափ դժվար է Շեքսպիրի այս գործը ներկայացնել մնջախաղի միջոցով:

- Հենց սկզբից մենք գիտեինք, որ անչափ վտանգավոր է միայն պլաստիկայով, միայն շարժումով, միայն բեմական ատրիբուտների օժանդակությամբ ներկայացնել Շեքսպիրի հանճարեղ մտահղացումը: Պետք էր հաշվի առնել այն կարեւոր հանգամանքը, որ այս բեմադրությունը հասկանալի, հասանելի եւ ընդունելի լիներ ոչ միայն սոսկ շարքային հանդիսատեսի, այլեւ (եւ՝ առաջին հերթին) Շեքսպիրի ստեղծագործության գիտակների համար:

Նոյեմբերի 9-ին «Համլետի» ներկայացումը լիովին բավարարեց հայր եւ որդի Զորիկյանների սպասելիքները: Առավել եւս այն լավ է ընդունվել սեպտեմբերի 18-ին՝ «Արմմոնոյի» փակման ժամանակ: Սա, անշուշտ, ավելի ոգեւորիչ է, որովհետեւ հանդիսատեսն այս դեպքում պրոֆեսիոնալ ժյուրին էր, որի անդամներին պետք չէ բացատրել «Համլետի» այս բեմադրության ռիսկը:

Արվեստին փոքր-ինչ մոտ կանգնած մարդիկ ծանոթ են Լոուրենս Օլիվիեի, Անրի Հանգի Համլետներին, դիտել են Կոզինցեւի «Համլետ» կինոնկարը (որը Սերգեյ Փարաջանովը համարում էր միջինասիական կիսաանապատներում թափառող մարդկանց համար ստեղծված մի պատմություն), գուցե դիտել են ամերիկացի ռեժիսոր Լեո Վիրտի «Համլետ» ֆիլմը, որը կարելի է Շեքսպիրի սպանության դաժան մի փորձ համարել: Եվ ահա, երկու հայ մարդ որոշել են իրենց Համլետը ներկայացնել...

- Գործի հաջողության կռվաններից մեկն այն է,- ասում է Էդվարդ Զորիկյանը,- որ բեմադրության ժամանակ որոշեցինք խոսքը փոխարինել սիմվոլներով՝ խորհրդանիշերով: Օրինակ, դրամայում Շեքսպիրն ասում է թագի գողության մասին՝ ընդամենը մեկ խոսքով: Մեր ներկայացման մեջ հորեղբայրը գիշերով թաքուն վերցնում է թագը: Բայց ծիծաղելի, ինչ-որ չափով տրագիկոմիկ վիճակ է ստեղծվում, որովհետեւ թագը նրա գլխի համար մեծ է գալիս:

Էդվարդ Զորիկյանն ու որդին՝ Հայկը ուշադրությամբ են կարդացել դրաման եւ նրանց որոշ բաներ զարմացրել են: Ինչո՞ւ պետք է Համլետը այդպիսի հզոր կրքեր, այդպիսի դաժան փորձություններ ապրեր: Չէ՞ որ նա, ըստ ընդունված կարգի, պետք է ժառանգեր Դանեմարկայի գահը, եթե անգամ անչափահաս լիներ: Բայց նա չափահաս էր ըստ Շեքսպիրի: Պոլոնիուսի սպանության տեսարանին Զորիկյանները նույնպես ցանկանում էին այլ լուծում տալ: Բայց, այնուամենայնիվ, Շեքսպիրը պահպանվել է: Այլ բան է, թե հանդիսատեսը դրամայի այս կամ այն հատվածի մեկնաբանությունը ինչպես է ընդունում: Եթե մտորելու, անգամ չհամաձայնվելու խնդիր է առաջանում, ապա կրկին ու կրկին շահում է «Համլետի» այս մեկնաբանությունը, շահում է Շեքսպիրը:

- Ինձ թվում է, որ Շեքսպիրի դրամայում ինչ-որ էջեր, ինչ-որ հատվածներ պակասում են կամ մեզ չեն հասել: Սա մեզ հնարավորություն է տալիս մտորելու:

Զորիկյանների բեմադրությունը հենված է ժեստի, դիմախաղի, խորհրդանիշերի վրա, որին զուգորդվել է երաժշտական ձեւավորումը: Էդվարդ Զորիկյանը կարող էր նաեւ ինքը երաժշտություն գրել (այդպիսի հաջող փորձ արել է Վլադիմիր Վիսոցկին 1970-ական թվականների վերջերին, Մոսկվայի Տագանկայի թատրոնում), բայց ժամանակի սղության պատճառով, զուտ համակարգչային ծրագրերն օգտագործելով 37 րոպեի համար (այդքան է տեւում բեմադրության ներկայացումը) մոնտաժվեց մոտ 7 հազար կտոր երաժշտություն...

Հայկ Զորիկյանը, չնայած իր երիտասարդ տարիքին, արդեն լուրջ խոստացությունների առիթ է ստեղծում: Եվ՝ ոչ միայն: Նա մասնակցել է միջազգային 8 փառատոնի եւ բոլոր փառատոների ժամանակ էլ արժանացել դափնեկրի կոչման: Մեր ժամանակներում հազվադեպ մարդկանց է հաջողվում 24 տարեկանում այդպիսի ճանաչման հասնել ոչ միայն հայ, այլեւ միջազգային հեղինակավոր թատերագետների շրջանում: Հայկը դեռեւս 21 տարեկան էր, երբ իր «Պահպանենք միմյանց, մարդիկ» (նվիրված է Լեոնիդ Ենգիբարյանի հիշատակին) մոնոներկայացման համար արժանացավ Ռուսաստանի թատերական գործիչների միության դիպլոմին՝ «թատերական արվեստում ունեցած լուրջ ավանդի համար»:

Համաձայնվենք, որ այս տարիքում այդպիսի գնահատականի քչերն են արժանանում:

Երիտասարդ արվեստագետի ճանապարհի սկիզբն է սա միայն, լոկ ճանապարհի սկիզբը: Իրողությունները մեզ համոզում են, որ Հայկ Զորիկյանը շատ ավելի լայն ճանաչման ու կարեւոր գնահատականների կարող է արժանանալ: Ժամանակն աշխատում է քո օգտին, Հայկ: Ուրեմն՝ հառաջ:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ԳՐԱՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Նոր հրատարակություններ սփյուռքում

Լիբանանահայ թերթերի հոկտեմբերյան համարներից տեղեկանում ենք, որ այս տարվա սեպտեմբեր եւ հոկտեմբեր ամիսներին լույս են տեսել մի քանի ուշագրավ հրատարակություններ:

Բեյրութում, Համազգայինի «Վահե Սեթյան» տպարանից՝ հետեւյալները.

- Վերահրատարակվել է Սիմոն Վրացյանի «Կեանքի ուղիներով» հուշագրությունը՝ 6 հատորով: Վաճառքի գինը՝ 50 ամ. դոլար:

- Հրանտ Պաստրմաճյանի (Արմեն Գարո) «Հայոց պատմութիւն» աշխատության երկրորդ հատորի խտացումը՝ հարմարեցված սփյուռքահայ դպրոցներում որպես դասագիրք օգտագործելու համար: Խտացումը կատարել է Վիգեն Ավագյանը: Մեկենասն է Գալուստ Գյուլբենկյան հիմնարկության հայկական բաժանմունքի տնօրեն Զավեն Եկավյանը:

- Լիբանանահայ արձակագիր Պողոս Սնապյանի «Մեր փարախէն ներս» փոքր պատմվածքների գիրքը, որը հեղինակի հրատարակված 23-րդ աշխատությունն է: Մեկենասներ՝ տեր եւ տիկին Էդվարդ եւ Վերժինե Մսըրլյաններ:

- Հանգուցյալ Էդվարդ Բոյաջյանի «Միշտ պահէ» խոհագրական գիրքը: Խմբագիր՝ Պողոս Սնապյան, մեկենաս՝ Սան Ֆրանցիսկոյի «Մուսա լեռ» հայրենակցական միություն (վերջին երկու հատորների շնորհանդեսը կայացել է հոկտեմբերի 19-ին, Լիբանանում հաստատված մուսալեռցիների Այնճար ավանում):

Բեյրութում լույս են տեսել նաեւ հետեւյալները.

- Կարպիս Գարագաշյանի տպագրությամբ՝ Բյուզանդ Թորիկյանի «Պատմութիւն Հայ Մարմնակրթական Ընդհանուր Միութեան» փառահատոր շարքի վերջին գիրքը, որն ընդգրկում է 1991-2007 ժամանակաշրջանը:

- «Նայիրի» երկշաբաթաթերթի հրատարակությամբ՝ Տիգրան Սարաֆյանի «Հայ Մարմնամարզական Միութեան պատմութեան հետքերով» գիրքը (վերջին երկու գրքերի հեղինակները երկար տարիներ ղեկավար պաշտոններ են զբաղեցրել համապատասխան միությունների կենտրոնական վարչություններում):

- «Արծիւ» ամսաթերթի հրատարակությամբ՝ Լեւոն Արտաշյանի (բուն ազգանունով՝ Նոխուդյան) պատրաստած ու խմբագրած «Արամ Արման. տարիներ ետք» գիրքը, որտեղ լույս են տեսել հայրենադարձ եւ շուտով լռած/լռեցված բանաստեղծի անտիպները:

Իստանբուլում լույս է տեսել վաստակաշատ գրող եւ խմբագիր Ռոբեր Հատտեճյանի հերթական հատորը՝ «Յուշատետր 57. Պոլսոյ հայ գրականութեան քուլիսներուն մէջ» խորագրով: Տպագրություն՝ «Մարմարա»-ի եւ Մուրաս օֆսեթի: Մեկենաս՝ բեյրութահայ տեր եւ տիկին Արմեն եւ Միմի Հարությունյաններ:

Ֆրանսիայում, «Ալֆամեդիան է ժոանէ» հրատարակչությունից լույս է տեսել Ալեքսանդր Բերեջիկյանի «Արշիլ Գորկի-Յոր մեծ թեմաներ» ֆրանսերեն հատորը՝ Գալուստ Գյուլբենկյան հիմնարկության հովանավորությամբ:

Ավելացնենք, որ Լիբանանի վրա անցյալ տարվա հուլիսի կեսի իսրայելյան վայրագ հարձակման պատճառով ընդհատված, երեւանյան «Երկիր» շաբաթաթերթի բեյրության կրկնահրատարակությունը վերականգնվել է հոկտեմբերի 26-ին, նախկինի նման՝ ՀՅԴ «Ազդակ» օրաթերթի հավելվածի կարգավիճակով: Ցավ ի սիրտ, շարունակվում է հունվարի 10-ից ի վեր լույս չտեսնող «Զարթօնք» օրաթերթի լռությունը՝ մի խումբ դավադիրների «եռանդուն» ջանքերի պատճառով...

Արժե հավելել նաեւ, որ Բեյրութի Հայ կաթողիկե Մեսրոպյան բարձրագույն վարժարանի բակում, հոկտեմբերի 13-ին հանդիսավոր պայմաններում բացվել է Մեսրոպ Մաշտոցի հոյակերտ արձանը:

ԳԷՈՐԳ ՅԱԶԸՃԵԱՆ

ԿԱՀԻՐԵ

«Աբիկյան» հանգստյան տունը վերանորոգվում է

Երկու հարյուր իննսուն հազար եգիպտական ոսկի արժողությամբ ծրագիր է մշակվել մասնակիորեն վերանորոգելու համար Կահիրեում (Եգիպտոս) գործող «Այծեմնիկ տիկնանց միության» Կարապետ աղա Աբիկյան հանգստյան տունը (ծերանոցը), տեղեկացնում է ՀԲԸՄ-ի Կահիրեի մասնաճյուղի «Տեղեկատու» պաշտոնաթերթի այս տարվա թիվ 44-ը:

Ծրագիրը նախատեսում է շենքի տանիքի, առաջին հարկի զուգարանների վերանորոգում, ինչպես նաեւ երկրորդ հարկի 7 սենյակների վերաձեւավորում: Նախատեսված ծախսերի 90 տոկոսը ծածկելու է ՀԲԸՄ-ի Կահիրեի մասնաճյուղի Սաթենիկ Չագըր հիմնադրամը, իսկ մնացյալ 10 տոկոսը՝ «Այծեմնիկի» վարչությունը: Վերանորոգումներին հետեւելու է ճարտարապետ դոկտ. Նաիրի Համբիկյանը:

Ավելացնենք, որ «Այծեմնիկ տիկնանց միությունը» հիմնվել է 1925-ին որպես բարենպատակ հաստատություն՝ կարոտյալ ընտանիքներին սնունդ, հագուստ եւ նյութական օժանդակություն հատկացնելու նպատակով: Իսկ ծերանոց հիմնելու գաղափարը ծնունդ է առել 1952-ին, երբ ալեքսանդրիաբնակ բարերար Կարապետ Աբիկյանը պատրաստակամություն է հայտնել որոշակի գումար նվիրել այդ նպատակի իրագործման համար: Շինարարական աշխատանքները սկսել են 1954-ին եւ ավարտել 1956-ի սկզբներին: Գործի հաջողության համար մեծ ներդրում են կատարել Լեւոն Սեֆերյանը, Լյուսի Քեսպեքյանը, Վարուժան Էքսերճյանը, Պերճ Ղանիեյանը եւ ուրիշներ հայ համայնքից, որոնք առատաձեռն նվիրատվություններով աջակցել են:

Մինչեւ օրս հանգստյան տանը ապաստան են գտել մոտ 400 հոգի: «Ներկայիս 8 կին եւ 7 այր մարդ է պատսպարված այնտեղ», պատմում է «Այծեմնիկ» միության ատենապետուհի Դիանա Սիմոնյանը «Տեղեկատուի» լրագրողուհիներին: «Նրանք ստանում են ամեն տեսակի խնամք՝ սնունդ, բժշկական հոգատարություն եւ այլն: Սենյակները ապահոված են հեռուստացույցներով եւ սառնարաններով: Հետագայում նախատեսված է նաեւ օդորակիչներ տեղադրել սենյակներում»:

Հ. Ծ.

Առջեւի գծում մեր հավաքականի խաղը չստացվեց

Ֆուտբոլի Հայաստանի ազգային հավաքականը Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարի նախավերջին խաղն անցկացրեց Լեյրիայում՝ 0-1 հաշվով զիջելով Պորտուգալիայի ֆուտբոլիստներին: Այս պարտությամբ մեր ֆուտբոլիստները պորտուգալացիներին եզրափակիչի ուղեգիր նվաճելու հիանալի հնարավորություն ընձեռեցին: Այժմ Պորտուգալիայի հավաքականին բավական է վաղը սեփական հարկի տակ ոչ-ոքի ավարտել հանդիպումը ֆինների հետ, որպեսզի իրավունք նվաճի հանդես գալու հաջորդ տարի Ավստրիայում եւ Շվեյցարիայում կայանալիք Եվրոպայի առաջնությանը:

Վերջին շրջանում վերելքով հանդես եկող Հայաստանի ազգային հավաքականն իր երկրպագուներին արդեն սովորեցրել է հաջողություններին, ուստի նույնիսկ 0-1 հաշվով կրած պարտությունը նրանք ցավագին են տանում: Ընդհանուր առմամբ պորտուգալացիների հետ մրցավեճում մեր ընտրանին արժանապատիվ խաղ ցուցադրեց: Մեր ֆուտբոլիստները բավական հմտորեն էին գործում՝ կանխելով մրցակցի վտանգավոր գրոհները: Արդարությունը պահանջում է նշել, որ թեեւ տարածքային առավելությանը, պորտուգալացիներին չհաջողվեց առանձնապես լրջորեն սպառնալ մեր դարպասին: Ամենավտանգավոր պահը նրանք ստեղծեցին խաղասկզբում, երբ հսկողությունից դուրս մնացած Սիմաոյի հարվածը դիպավ հորիզոնական ձողին: 31-րդ րոպեին էլ նույն Սիմաոյի առաջխաղացումը սահանկումով չեզոքացրեց Ռոբերտ Արզումանյանը:

Մեր ֆուտբոլիստները վատ չէին գործում պաշտպանությունում ու դաշտի կենտրոնական հատվածում: Թերեւս մի փոքր «կաղում» էր պաշտպանության ձախ թեւը, որտեղ երբեմն Ալեքսանդր Թադեւոսյանը չէր հասցնում ժամանակին վնասազերծել մրցակցի ֆուտբոլիստին: Հենց այդ թեւից էլ հանդիպման 42-րդ րոպեին խփվեց միակ գոլը: Բոսինգվան աջ թեւից գնդակը փոխանցեց տուգանային հրապարակ եւ Ուգու Ալմեյդան գերազանցելով Ռոբերտ Արզումանյանին, գլխի հարվածով բացեց հաշիվը:

Իսկ ահա առջեւի գծում մեր հավաքականի խաղը չստացվեց: Այս անգամ բավական պասսիվ էին Լեւոն Փաչաջյանն ու Արտավազդ Քարամյանը, Սամվել Մելքոնյանի ջանքերն էլ արդյունք չտվեցին: Ճիշտ է, 34-րդ րոպեին Մելքոնյանը հնարավորություն ուներ գրավելու մրցակցի դարպասը, սակայն դարպասապահ Ռիկարդուն խանգարեց նրան: Այդ դրվագում գուցե մրցավարը կարող էր 11 մ հարված նշանակել, բայց չհամարձակվեց: Ամեն դեպքում, մեր ֆուտբոլիստների գրոհներն իրենց մեջ այնքան էլ սուր վտանգ չէին պարունակում: Կարելի է հիշատակել նաեւ ողջ խաղի ընթացքում ակտիվորեն գրոհներին միացող Սարգիս Հովսեփյանի դիպուկ հարվածը, որից հետո Ռիկարդուն դժվարությամբ հետ մղեց գնդակը: Ոչնչով աչքի չընկավ փոխարինման մտած Էդգար Մանուչարյանը:

Հասնելով հաջողության, պորտուգալացիները հետագայում այնքան էլ չէին ձգտում սրել իրադրությունը, քանի որ 1-0 հաշիվը ձեռնտու էր նրանց: Իսկ մեր ֆուտբոլիստներին այդպես էլ չհաջողվեց խուսափել պարտությունից: Նոյեմբերի 21-ին ընտրական մրցաշարի ավարտական խաղում Հայաստանի հավաքականը կհյուրընկալի ղազախներին, որոնց հաղթել էր 2-1 հաշվով: Հուսանք, որ մեր ֆուտբոլիստները հաղթանակով կավարտեն ընտրական մրցաշարը:

«A» խումբ

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Լեհաստան	13	8	3	2	22-10	27
2. Պորտուգալիա	13	7	5	1	24-10	26
3. Ֆինլանդիա	13	6	5	2	13-7	23
4. Սերբիա	12	5	5	2	19-9	20
5. Բելգիա	13	4	3	6	13-16	15
6. Հայաստան	11	2	3	6	4-12	9
7. Ղազախստան	12	1	4	7	10-20	7
8. Ադրբեջան	11	1	2	8	6-27	5

Իտալացիները խորտակեցին շոտլանդացիների երազանքը

Եվս վեց հավաքականներ ուղեգիր նվաճեցին

Ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ընտրական մրցաշարը մոտենում է վերջնագծին: Նախավերջին տուրում կայացած հանդիպումներն ի հայտ բերեցին եզրափակիչի եւս 6 մասնակցի: Մինչ այդ ուղեգիր նվաճած Հունաստանի, Գերմանիայի, Չեխիայի եւ Ռումինիայի հավաքականներին միացան Լեհաստանի, Իտալիայի, Ֆրանսիայի, Խորվաթիայի, Իսպանիայի եւ Հոլանդիայի ընտրանիները:

Կայացած հանդիպումներից ամենադրամատիկը թերեւս Շոտլանդիա-Իտալիա մրցախաղն էր: Շոտլանդացիները, որ ընտրական ողջ մրցաշարի ընթացքում առաջատարների թվում էին, սեփական հարկի տակ ցավալի պարտություն կրեցին աշխարհի չեմպիոններից ու զրկվեցին եզրափակիչի ուղեգրերից: Արդեն 2-րդ րոպեին իտալացի Տոնին բացեց հաշիվը: 2-րդ խաղակեսում շոտլանդացիներին հաջողվեց Ֆերգյուսոնի հարվածի շնորհիվ վերականգնել հավասարակշռությունը: Սակայն ավելացված ժամանակում Քրիստիան Պանուչիի խփած գոլը փշրեց շոտլանդացիների բոլոր երազանքները: Այդ գոլը եզրափակիչի ուղեգիր պարգեւեց Իտալիայի եւ Ֆրանսիայի հավաքականներին, որոնք դեռեւս մեկ խաղ ունեն անցկացնելու: Իսկ շոտլանդացիներն ավարտեցին ելույթները «B» խմբում:

Դրամատիկ ելք ունեցավ նաեւ Իսրայելի եւ Ռուսաստանի հավաքականների մրցավեճը: Մարզական առումով այդ հանդիպումը Իսրայելի հավաքականի համար այլեւս ոչ մի նշանակություն չուներ, իսկ ահա ռուսներին հաղթանակը խիստ անհրաժեշտ էր ուղեգրի համար պայքարելու համար: Այս խաղում էլ վճռորոշ եղավ ավելացված ժամանակամիջոցը: Սեփական կիսադաշտում կոպտորեն սխալվեց Սերգեյ Իգնաշեւիչը, որից օգտվելով, իսրայելցի Օմեր Գոլանը մեն-մենակ դուրս եկավ դարպասապահի դիմաց ու գրավեց դարպասը: Ռուսների այս անհաջողությունը հնարավորություն տվեց «E» խմբի առաջատար խորվաթներին ժամկետից շուտ ուղեգիր նվաճելու՝ թեեւ հյուրընկալվելիս զիջել էին մակեդոնացիներին (0-2): Այժմ 2-րդ ուղեգրի համար պայքարում են Անգլիայի (23 միավոր) եւ Ռուսաստանի (21) հավաքականները: Ռուսները մրցելու են Անդորրայի հավաքականի հետ, իսկ անգլիացիները հյուրընկալելու են խորվաթներին: Իհարկե, անգլիացիների հնարավորությունները գերադասելի են:

Եվրո-2008-ի եզրափակիչում հանդես կգա նաեւ Իսպանիայի հավաքականը, որը սեփական հարկի տակ 3-0 հաշվով ջախջախեց շվեդներին ու 25 միավորով գլխավորեց «F» խմբի աղյուսակը: Երկրորդ տեղում 23 միավորով ընթացող շվեդները եւս լավ հնարավորություն ունեն ուղեգիր նվաճելու: Ավարտական խաղում նրանց բավարարում է նույնիսկ ոչ-ոքին լատվիացիների հետ մրցավեճում: Նրանք նույնիսկ կարող են պարտվել, եթե իհարկե 20 միավոր ունեցող Հյուսիսային Իռլանդիայի հավաքականը չկարողանա հաղթել իսպանացիներին արտագնա խաղում: Հյուսիսիռլանդացիներն այս տուրում 2-1 հաշվով հաղթեցին դանիացիներին: Հաղթանակն ապահովեց ընտրական մրցաշարի լավագույն ռմբարկու Դեյվիդ Հիլի խփած գոլը, որը 13-րդն էր:

Հոլանդացիները ուղեգրի հարցը լուծեցին սեփական հարկի տակ «G» խմբի հետնապահ Լյուքսեմբուրգի ընտրանուն նվազագույն հաշվով (1-0) հաղթելու շնորհիվ: Լեհերն էլ «A» խմբից նվաճեցին առաջին ուղեգիրը՝ սեփական հարկի տակ 2-0 հաշվով հաղթելով բելգիացիներին: Աչքի ընկավ Սմոլյարեկը՝ դառնալով խփած գոլերի հեղինակ: Ուղեգրի համար դեռեւս պայքարելու հնարավորությունից չեն զրկվել ֆինները ու սերբերը: Ֆինները սեփական հարկի տակ 2-1 հաշվով պարտության մատնեցին ադրբեջանցիներին: Ընդ որում, առաջինը հաջողության էին հասել հյուրերը. 63-րդ րոպեին հաշիվը բացել էր Ղուրբանովը: Միայն 79-րդ րոպեին Ֆորսելին հաջողվեց վերականգնել հավասարակշռությունը: Ֆինները հաղթանակը կորզեցին խաղավարտից չորս րոպե առաջ Կույկիի խփած գոլի շնորհիվ: Անբարենպաստ եղանակի պատճառով Սերբիա-Ղազախստան հանդիպումը հետաձգվել է: Այն կկայանա նոյեմբերի 24-ին:

Կայացած մյուս հանդիպումներում գրանցվել են հետեւյալ արդյունքները. Լիտվա-Ուկրաինա՝ 2-0, Նորվեգիա-Թուրքիա՝ 1-2, Հունաստան-Մալթա՝ 5-0, Մոլդովա-Հունգարիա՝ 3-0, Չեխիա-Սլովակիա՝ 3-1, Գերմանիա-Կիպրոս՝ 4-0, Ուելս-Իռլանդիա՝ 2-2, Անդորրա-Էստոնիա՝ 0-2, Լատվիա-Լիխտենշտեյն՝ 4-1, Բուլղարիա-Ռումինիա՝ 1-0, Ալբանիա-Բելառուս՝ 2-4:

Նարդիստներն ավարտեցին մրցավեճը

Ավարտվեց Նարդու Հայաստանի առաջնությունն ու գավաթի խաղարկությունը, որին մասնակցեցին հանրապետության տարբեր մարզերից ժամանած նարդիստներ:

Այս անգամ էլ մրցանակային տեղերի համար համառ մրցակցություն էր ծավալվել: Ինչպես միշտ, առաջնությունն անցկացվեց կարճ եւ երկար մրցաձեւերից: Կարճ մրցաձեւին մասնակցած 51 նարդիստների մրցավեճում ուժեղագույն ճանաչվեց Անդրանիկ Հարությունյանը: Նա եզրափակիչում հաղթեց Սեյրան Պողոսյանին: 3-րդ տեղը զբաղեցրեց Դավիթ Կարապետյանը: Այս մարզաձեւից անցկացվեցին նաեւ զույգերով եւ թիմային մրցումներ: 16 զույգերի մրցավեճում լավագույն արդյունքի հասան Արթուր Մուրադյանն ու Հայկ Խաչատրյանը: Թիմային մրցումներին մասնակցեց 8 թիմ: Յուրաքանչյուր թիմում հանդես էր գալիս երեք նարդիստ: Հաղթող ճանաչվեց «Մուշը», որի կազմում ընդգրկված էին Արթուր Մռավյանը, Քաջիկ Գասպարյանն ու Հայկ Խաչատրյանը:

Երկար մրցաձեւում հանրապետության չեմպիոնի տիտղոսը նվաճեց Լեւոն Պետրոսյանը: Եզրափակիչում նա պարտության մատնեց Սամվել Աղամանյանին: 3-րդ տեղը գրավեց Ռուբեն Մարտիրոսյանը:

Գավաթի խաղարկությունն անցկացվեց երկար մրցաձեւից: Այստեղ բոլոր փուլերի արգելքները հաջողությամբ հաղթահարեց եւ գավաթակրի կոչմանն արժանացավ Քրիստափոր Գրիգորյանը՝ եզրափակիչում առավելության հասնելով Արմեն Մուրադյանի նկատմամբ: 3-րդ տեղը գրավեց երկար մրցաձեւի չեմպիոն Լեւոն Պետրոսյանը: Գավաթի մրցաշարին մասնակցեց 30 նարդիստ:

Առջեւում մեր նարդիստներին նոր փորձություններ են սպասում միջազգային ասպարեզում: Դեկտեմբերին Վենետիկում եւ փետրվարին Կաննում նրանք կմասնակցեն միջազգային մրցաշարերի:

Ֆեդերերի չորրորդ բարձունքը

Շանհայում իրենց մրցավեճն ավարտեցին 8 ուժեղագույն թենիսիստները: Վճռորոշ խաղում մրցաշրջանի ուժեղագույն թենիսիստի կոչումը վիճարկեցին շվեյցարացի Ռոջեր Ֆեդերերն ու իսպանացի Դավիթ Ֆեռերը: Թենիսիստների դասակարգման առաջատարի առավելությունը նկատելի էր: Հաղթելով երեք խաղափուլում (6-2, 6-3, 6-2), Ռոջեր Ֆեդերերը 4-րդ անգամ նվաճեց աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստի տիտղոսը: Վերջին հինգ տարում Ֆեդերերը փաստորեն մրցակցությունից դուրս է: Միայն 2005-ին, կրկին Շանհայում Դավիթ Նալբանդյանին է հաջողվել ընդհատել Ֆեդերերի հաղթարշավը:

Ահա թե ովքեր են դարձել աշխարհի ոչ պաշտոնական չեմպիոններ 1997-ից սկսած:

1997 թ.Փիթ Սամփրաս
1998 թ.Ալեքս Կորեթխա
1999 թ.Փիթ Սամփրաս
2000 թ.Գուստավո Կուերտեն
2001 թ.Լեյթոն Հյուիթ
2002 թ.Լեյթոն Հյուիթ
2003 թ.Ռոջեր Ֆեդերեր
2004 թ.Ռոջեր Ֆեդերեր
2005 թ.Դավիթ Նալբանդյան
2006 թ.Ռոջեր Ֆեդերեր
2007 թ.Ռոջեր Ֆեդերեր

Կրամնիկը ժամկետից շուտ հաղթող ճանաչվեց

Մոսկվայում ընթացող շախմատի Միխայիլ Տալի հուշամրցաշարի ավարտից մեկ տուր առաջ հաղթողն արդեն հայտնի է: Վերջին երեք տուրերում հաղթելով Ալեքսեեւին ու Մամեդյարովին, ոչ-ոքի խաղալով Յակովենկոյի հետ, Վլադիմիր Կրամնիկը 8 հնարավորից վաստակեց 6 միավոր եւ անհասանելի դարձավ մրցակիցների համար: Երկրորդ տեղում 4,5 միավորով Շիրովն է: Նա հաղթեց Կարլսենին ու Ալեքսեեւին, ոչ-ոքի ավարտեց պարտիան Գելֆանդի հետ: 4-ական միավորով հաջորդ տեղերում են Լեկոն, Յակովենկոն ու Կարլսենը:

Կանն ու Լեմանն արժանացել են «Բեմբի» մրցանակի

Գերմանիայի ազգային հավաքականի դարպասապահներ Օլիվեր Կանն ու Ենս Լեմանն արժանացել են «Բեմբի» մրցանակի թիմային ոգու դրսեւորման համար: Այդ մրցանակը գերմանական լրատվամիջոցները շնորհում են այն անձանց, ովքեր հասարակական կյանքի տարբեր բնագավառներում առանձնահատուկ դերակատարում ունեն:

Ինչպես հայտնի է, Գերմանիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Յուրգեն Կլինսմանն աշխարհի առաջնության ժամանակ դարպասի պաշտպանությունը վստահել էր Ենս Լեմանին, որի հետեւանքով վերջինիս հետ Կանի հարաբերությունները մի փոքր լարվել էին: Սակայն չնայած դրան, երբ Արգենտինայի հավաքականի հետ քառորդ եզրափակիչ հանդիպման ժամանակ հաղթողին որոշելու համար հետխաղյա 11 մ հարվածաշար էր նշանակվել, Օլիվեր Կանը մոտեցել էր գործընկերոջը եւ նրան հաջողություն ցանկացել: Այդ դրվագը վկայում է, որ ընդհանուր նպատակի իրագործումը կարող է ավելի կարեւոր լինել, քան անձնական շահը: Հենց դա հաշվի առնելով էլ, ժյուրին մրցանակը շնորհել էր դարպասապահներին: Ի դեպ, Լեմանն էլ պարտքի տակ չէր մնացել: Հենց նրա խնդրանքով էր, որ 3-րդ տեղի համար մրցախաղում Կլինսմանը դարպասը վստահել էր Օլիվեր Կանին:

Ինչ վերաբերում է ներկայիս, ապա Կանի կարծիքով 2008-ի Եվրոպայի առաջնությունում դարպասի պաշտպանությունը հարկ է վստահել Բրեմենի «Վերդերի» դարպասապահ Թիմ Վիզեին: Ներկայում «Արսենալի» դարպասապահ Ենս Լեմանը վնասվածք ունի եւ խաղադաշտ դուրս չի գալիս, սակայն մրցաշրջանի սկզբում նա քիչ սխալներ թույլ չէր տվել: Այնպես որ, շարք վերադառնալուց հետո դեռ պարզ չէ, թե կհաջողվի՞ Լեմանին կրկին դառնալ թիմի թիվ 1 դարպասապահը: «Գերմանիայի հավաքականում դարպասապահների հարցում ներկայում լարված վիճակ է: Իր թիմում առաջինը չհամարվող դարպասապահն իրավունք չունի հավաքականի հիմնական դարպասապահ համարվել: Իսկ ահա Թիմ Վիզեն վերջին տարիներին հուսալի խաղ է ցուցադրում ինչպես Բունդեսլիգայում, այնպես էլ Եվրոգավաթներում, սակայն այդպես էլ հավաքական չհրավիրվեց», նշել է Կանը:

Ազգային հավաքականում 86 խաղ անցկացրած Կանը 2008-ին կավարտի ելույթները մեծ ֆուտբոլում: Արդեն հայտնի է, որ օգոստոսին կազմակերպվելու է 38-ամյա դարպասապահի հրաժեշտի խաղը Մյունխենի «Բավարիայի» եւ Գերմանիայի ազգային հավաքականի մասնակցությամբ: Կանն անցած տարի 3-րդ անգամ ճանաչվեց աշխարհի լավագույն դարպասապահ, իսկ «Համբուրգի» հետ խաղից հետո, որը Բունդեսլիգայում նրա 535-րդ հանդիպումն էր, անցկացրած խաղերի քանակով նոր ռեկորդ սահմանեց դարպասապահների շրջանում:

Էջը պատրաստեց ՍԵՌՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ԱԶԳ Տարածաշրջան

Անկախություն էթնիկական հիմքի՞ վրա

Մոսկվայի քաղաքապետ Յուրի Լուժկովի հայտարարությունը Ռուսաստանի կողմից Աբխազիայի անկախության հնարավոր ճանաչման մասին չի կարելի ընկալել որպես իմպրովիզացիա: Նման ելույթները նախապատրաստվում են ամենաբարձր մակարդակով: Նույնքան «պատահական» չէր Աբխազիայի ղեկավարի՝ դրան հետեւած «խոստովանությունը», որ շուտով իրենց երկրում Ռուսաստանի քաղաքացիներին օրենսդրականորեն իրավունք կտրվի ձեռք բերելու անշարժ գույք: Զգացվում է, որ Կրեմլում այլեւս հույսեր չեն ակնկալում Վրաստանի հետ հարաբերությունների նորմալացման ասպարեզում եւ զգալ են տալիս, թե ինչի կհանգեցնի վրացիների անբարյացակամության դրսեւորումների շարունակումը:

Սակայն Աբխազիայի ճանաչման-չճանաչման հարցը չի վերաբերում սոսկ երկու երկրների առնչություններին: Պուտինի հարցազրույցները, թե ինչու մի կազմավորման կարելի է անկախանալ, իսկ մյուսներին՝ ո՛չ, առանց չափազանցության ուղղված են համաշխարհային հանրությանը: Խնդիրը շատ ավելի խորն է քաղաքական-էթնիկական նոր իրողությունների ու հասկացությունների առաջացման իմաստով: Դեռ վերջերս որպես անջատողականության դրսեւորումների հիմք դիտվում էին գերազանցապես սոցիալ-տնտեսական անարդարությունները: Մինչդեռ կյանքը ցույց է տալիս, որ անկախ ապրելու մտայնությունը հասակ է առնում ամենայն բարեկեցիկ երկրներում՝ Իսպանիայում, Կանադայում, Ֆրանսիայում, Իտալիայում... Ի վերջո մինչեւ ե՞րբ կարելի է անտեսել բուն էթնիկական գործոնը: Եթե Արեւմուտքը գտնում է, որ բազմազգ Սերբիան (սերբեր եւ ալբաններ) չի կարող գոյություն ունենալ, ապա ինչպե՞ս կարող է գոյություն ունենալ նույն ալբաններով ու սերբերով բնակեցված Կոսովոն: Եվրոպական բազմազգ պետությունները ձգտում են ստեղծել քաղաքացիական հասարակություն, որտեղ բոլորը նույն երկրի քաղաքացիներ են եւ օգտվում են հավասար իրավունքներից: Իսկ Կոսովոյի օրինակում գուցե հաղթում է էթնիկական առավելության պահը: Այդ դեպքում ինչո՞ւ ժխտել ազգային զգացումի առկայությունը աբխազների, օսերի, բասկերի, հայերի, իռլանդացիների եւ մյուսների մեջ:

Երկու իրարամերժ մոտեցումները՝ ինքնորոշման իրավունք եւ տարածքային ամբողջականության պահպանում, համալրվում են նոր բովանդակությամբ՝ ընդհանուր պետական միավոր բոլորի՞ համար, թե՞ տրոհում էթնիկական հիմքի վրա: Մեկը մյուսից բարդ խնդիր:

Եվս մի պարագա. ապշեցնում է Վրաստանի ներկա ղեկավարության միակողմ հակառուսական մոլուցքը: Հարց է առաջանում՝ իսկ արժե՞ այդչափ հավատալ ամերիկացիներին: Արդյոք կարելի՞ է բացառել, որ, ասենք, Աբխազիան դառնա գործարքի առարկա երկու տերությունների միջեւ: Ակնհայտ է, որ Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի հարաբերությունները առաջինի հզորացման համեմատ նվազ «բարեկամական» են դառնալու, եւ նրանց միջեւ լուրջ փոխզիջումներ կարող են ձեռք բերվել սառը հաշվենկատության հիման վրա՝ երրորդ երկրների հաշվին:

Ամերիկան աղմկում էր Չեչնիայի հարցում: Չես ասի, թե նույնն է նկատվում Աբխազիայի առնչությամբ: Ահա եւ պատկերացրեք մի այսպիսի երեւակայական տեսարան. ամերիկացիները դիմում են Մոսկվային մի առաջարկությամբ՝ արեք Աբխազիայի հետ ինչ ուզում եք, միայն թե մեզ աջակցեք Իրանին հնազանդեցնելու գործում: Ինչպե՞ս կվարվի Կրեմլը: Դժվար է ասել: Բայց որ լրջորեն կմտածի այդ մասին, կասկած չի կարող հարուցել: Բիզնես է: Իսկ ահա Յուրի Լուժկովը կշփի ձեռքերը. այդ բարեբեր հողակտորը հենց միայն մոսկովյան կապիտալի միջոցով կարելի է դարձնել... ահռելի շինհրապարակ... գալիք սոչիական օլիմպիադայի համար:

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մոսկվա

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼ

Իրակա՞ն է Իրանի վտանգը

Հոկտեմբերի վերջերին ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշը լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ ասաց. «Եթե ցանկանում ենք խուսափել երրորդ համաշխարհային պատերազմից, մենք պետք է փորձենք արգելել Իրանին ձեռք բերելու այն գիտելիքը, որն անհրաժեշտ է ստեղծելու միջուկային զենք»:

«Սրանք «նոր պահպանողականներ» հորջորջված քմահաճ քաղաքագետների խոսքերը չեն, այլ Մ. Նահանգների նախագահի, որը նույնիսկ միջուկային զենքի վերաբերյալ «գիտելիք» ձեռք բերելը վտանգավոր է համարում աշխարհի անվտանգության համար», գրում է Ֆարիդ Զաքարիան «Նյուզուիքի» հոկտեմբերի 29-ի համարում, եւ շարունակում, որ ամերիկյան վիճաբանությունները Իրանի հարցի շուրջը կորցրել են ամեն հնարավոր կապ իրականության հետ:

«Այդ նոր պահպանողական գաղափարախոսներից Նորման Պոդհորեցը, որի հետ Բուշը խորհրդակցում է, գրել է, որ Իրանի նախագահ Մահմուդ Ահմադինեժադը «նման է Հիտլերին... որի նպատակն է հեղաշրջել առկա միջազգային համակարգը եւ ժամանակի ընթացքում փոխարինել նոր կարգ ու կանոնով՝ ղեկավարված իսլամա-ֆաշիստական, կրոնաքաղաքական կառույցով», մեջբերում է Զաքարիան ավելացնելով, որ Պոդհորեցը ոչ մի փաստարկ չի բերում հիմնավորելու իր դրույթը:

«Իսկ իրականությունը հետեւյալն է, գրում է նա, Իրանի տնտեսությունը Ֆինլանդիայի տնտեսության չափ է եւ պաշտպանության համար տրամադրված տարեկան բյուջեն մոտ 4,8 միլիարդ դոլար է: Իրանը 18-րդ դարի վերջերից մինչեւ օրս ոչ մի երկիր չի ներխուժել: Մ. Նահանգների համախառն ներքին արտադրանքը 68, իսկ պաշտպանության համար նախատեսված ծախսերը 110 անգամ ավելի մեծ են, քան Իրանինը: Իսրայելը եւ արաբական գրեթե բոլոր երկրները (բացի Իրաքից եւ Սիրիայից) լուռ կամ բացահայտ ձեւով տրամադրված են Իրանի դեմ: Եվ այս ամենով հանդերձ մենք պետք է հավատանք, որ Թեհրանը կարող է հեղաշրջել առկա միջազգային համակարգը եւ հաստատել իսլամա-ֆաշիստական վարչակարգ: Մե՞ր մոլորակի վրա ենք ապրում», հարցնում է Ֆարիդ Զաքարիան եւ այնուհետեւ անդրադառնում Ռուդի Ջուլիանիի խոսքերին, որ Ստալինն ու Մաոն (որոնք իրենց միլիոնավոր քաղաքացիների մահվան պատճառ են դարձել) դեռ ունեին ինչ-որ «մնացորդային բանականություն» ասվածը, մինչդեռ Ահմադինեժադը զուրկ է դրանից:

«Տարօրինակն այն է, որ նոր պահպանողականները զարմանալիորեն բարեգութ են դարձել պատմության երկու մեծագույն ոճրագործների հանդեպ», շարունակում է իր հոդվածը Ֆարիդ Զաքարիան: «Մենք հակամարտության մեջ ենք մտնում մի երկրի հետ, որի մասին գրեթե ոչինչ չգիտենք: Մ. Նահանգները 30 տարի դիվանագիտական հարաբերություններ չունի Իրանի հետ: Իրանը մեզ համար անծանոթ տարածք է, ինչպես Իրաքն էր 2003-ին: Այն միակ անգամը, որ մենք լրջորեն բանակցել ենք Իրանի հետ, եղել է Աֆղանստանի պատերազմի վերջին օրերին: Այդ ժամանակ Բոննի համաժողովին մասնակցող Բուշի ներկայացուցիչ Ջեյմս Դոբբինսը նշել էր, որ «Իրանցիները չափազանց արհեստավարժ են, ուղղամիտ, վստահելի եւ հասնող: Նրանք նույնիսկ նախաձեռնել են լավ հարաբերություններ հաստատել մեզ հետ, բայց Վաշինգտոնում այդ հարցում քար լռություն է տիրել»:

«Այս բոլորը ծիծաղելի կլիներ, եթե այդքան վտանգավոր չլիներ», եզրակացնում է հոդվածագիրը:

Հ. Օ.

Ճապոնիան հազար կետ կոչնչացնի «գիտական նպատակներով»

Ճապոնիան Խաղաղ օվկիանոսի հարավ է ուղարկում կետորսական նավատորմիղ, որին թույլատրված է որսալ հազար կետ: BBC-ն այս կապակցությամբ նշում է, որ աշխարհի շրջակա միջավայրի պաշտպաններն արդեն հանդես են եկել Տոկիոյի որոշման խիստ քննադատությամբ: Բնապահպանների կարծիքով, 20-րդ դարում գրեթե բնաջնջված կետերի թիվը ծովերում եւ օվկիանոսներում դեռ չի հասել բավարար մակարդակի:

Սակայն ճապոնացիները գտնում են, որ կետերը բազմացել են, նրանց թիվը կայունացել է, ուստի որսի վերսկսումը բացասական լուրջ հետեւանքներ չի ունենա: Բացի դրանից, կետորսները պնդում են, որ իրենք հսկա կաթնասուններին սպանելու են «գիտական նպատակներով». կետերի ներքին օրգանները լաբորատորիաներ կուղարկվեն մանրակրկիտ ուսումնասիրության համար:

Տոկիոն այդուհանդերձ խոստովանում է, որ կետերի միսը որպես նրբախորտիկ վաճառվելու է առեւտրային ցանցերով:

Ճապոնիայի իշխանությունների փաստարկները, սակայն, չեն համոզում բնապահպաններին: Նրանց կարծիքով, գիտական ծրագիրը լոկ պատրվակ է ճապոնացի կետորսներին արդարացնելու համար, որոնք 1986-ից փաստորեն անգործ են կետորսության վրա աշխարհում հաստատված մորատորիումի պատճառով:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ կենտրոնական բանկը տեղեկացնում է, որ սույն թվականի նոյեմբերի 14-ին Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի կողմից ՀՀ կենտրոնական բանկի գրանցմանն է ներկայացվել «Դիտորդ խորհրդի եւ դիտորդ խորհրդի նիստերի մասին կանոնակարգում», «Կարգապահական հանձնաժողովի մասին կանոնակարգում» եւ «Վերահսկիչ ծառայության մասին կանոնակարգում» փոփոխությունները եւ լրացումները:

Վերոհիշյալ փաստաթղթերը տեղակայված են «www.cba.am/Արժեթղթերի շուկա /Կարգավորում /ԻԿԿ փաստաթղթեր /Գրանցման ներկայացված կանոններ/Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա» կայքում:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

Մրցույթի հրավեր - 188/07

UNDP

ՄԱԿ-ի զարգացման ծրագրերի հայաստանյան գրասենյակը հայտարարում է մրցույթ՝

Քննարկում Ընտրական գործընթացներում երիտասարդների մասնակցության խթանում թեմայով խորհրդատվական ծառայություն:

Ցանկացողները կարող են ձեռք բերել մրցույթին մասնակցելու անհրաժեշտ բոլոր փաստաթղթերը այցելելով ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակ՝ Պետրոս Ադամյան 14, դիմել Գրիգոր Ախնոյանին՝ 56 60 73 լր. 126, ժամը 14:00-ից մինչեւ 16:00:

Փաստաթղթերի ներկայացման վերջնաժամկետը՝ 2007, 29 նոյեմբերի, ժամը 17:00:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆԱՆՇՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԾՁԲ-07/54» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **«Հաշմանդամների կենսապայմանների վիճակագրություն» հետազոտության հարցազրուցավարի ծառայության ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 650 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» «Բեջ-գալ» ՍՊԸ 24723006158 Հ/Հ -ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Ի.Քոչարյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ սույն հայտարարության հրապարակվելու օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 12.00-ն:

«Բանկային գաղտնիքի մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի 3-րդ կետով սահմանված պահանջի համաձայն, ՀՀ կենտրոնական բանկը հրապարակում է 2007 թվականի սեպտեմբերի 30-ի դրությամբ ՀՀ առեւտրային բանկերի նկատմամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի 5 տոկոսը գերազանցող եւ 180 օր ժամկետանց պարտավորություններ ունեցող անպարտաճանաչ պարտապանների անվանացանկը

1	00000104	«Լույս» ՓԲԸ
2	00057957	«Սաղդայմոնդ» ՍՊԸ
3	00418304	«Էլիտար տուն»ՍՊԸ
4	00832688	ԱԼԿՈՆ ՓԲԸ
5	01523728	«Ատլաս»ՍՊԸ
6	01530155	«Ինքերմոքոր Երևան» ՍՊԸ
7	01535433	ԳՈԱԱՍ ՍՊԸ
8	03008591	«Հրազդանցեմենտ»ՍՊԸ
9	03302729	ՓԲԸ Եղվարդի համակ.կերեր
10	03501166	ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼՇԻՆ ՍՊԸ
11	04100396	ԱՐԱՐԱՏԻ ԲՊԻ ՎԵՐԱՄՇԱԿՈՒՄ ԲԲԸ
12	04700635	ԱգրիՆէլսԲԲԸ
13	05201101	«Սպարան» ՍՊԸ
14	05523035	ՍՏԱՐՏ ՔԵՐԳ ՍՊԸ
15	08400603	ԳԵՂԱՄԱ ԲԲԸ
16	1258340	«Ակորդ-Գրուպ»
17	AB0474680	Վլադիսլավ Մանգասարյան
18	AC0242021	Ասոտ Ղազարյան

Լույս է տեսել Արմեն Մալխասյանի *«20 000 Տաղանդ Ծոփիի համար»* պատմավեպը, որտեղ ներկայացված է Ք. Ա. առաջին դարում Հայաստանում տեղի ունեցող իրադարձությունները:
Գրքում նկարագրված է Մեծ Հայքի թագավոր Արտավազդ Երկրորդի ժամանակաշրջանը:

Հայտարարություն

Նոյեմբերի 26-ին, ժամը 14-ին ՀՀ բնապահպանության նախարարությունը, «Է3 ԷՄ Դի Սի» ՓԲԸ կազմակերպում են հասարակական լսումներ Երեւանում, Վարդանանց 13 հասցեում նախատեսվող կաթսայատան շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության վերաբերյալ: Նախագծային փաստաթղթերին կարելի է ծանոթանալ Երեւան, Կոմիտասի 29 հասցեում:

Հայտարարություն

Նոյեմբերի 28-ին, ժամը 14-ին ՀՀ բնապահպանության նախարարությունը, Լոռու մարզի Վահագնի գյուղապետարանը, «Սարիգազ» ՍՊԸ կազմակերպում են հասարակական լսումներ Լոռու մարզի Վահագնի համայնքում նախատեսվող ԱԳԼՃ կայանի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության վերաբերյալ: Նախագծային փաստաթղթերին կարելի է ծանոթանալ Երեւան, Կոմիտասի 29 հասցեում:

Հայտարարություն

Նոյեմբերի 30-ին, ժամը 14-ին ՀՀ բնապահպանության նախարարությունը, Արարատի մարզի Սայաթ-Նովայի գյուղապետարանը, «Պոլիեկս Ինստր-Ինվեստ» ՍՊԸ կազմակերպում են հասարակական լսումներ Արարատի մարզի Սայաթ-Նովա համայնքում գտնվող «Պոլիեկս Ինստր-Ինվեստ» ՍՊԸ-ի արտադրական շինությունների վերակառուցման եւ ալրաղացի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության վերաբերյալ: Նախագծային փաստաթղթերին կարելի է ծանոթանալ Երեւան, Կոմիտասի 29 հասցեում:

www.azg.am

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունեություն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետության 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա N 047261, տրված՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրված է տպագրության՝ 19.11.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրվում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: